

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Hallinto | Sisäministeriön julkaisuja 2020:10

Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2020–2023

Sisäministeriön julkaisuja 2020:10

Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2020–2023

Sisäministeriö

ISBN PDF: 978-952-324-633-1

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2020

Kuvailulehti

Julkaisija	Sisäministeriö	19.5.2020	
Tekijät	Sisäministeriö		
Julkaisun nimi	Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2020–2023		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisu 2020:10		
Diaari/hankenumero	SMDno-2020-1153	Teema	Hallinto
ISBN PDF	978-952-324-633-1	ISSN PDF	2490-077X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-633-1		
Sivumäärä	90	Kieli	suomi
Asiasanat	lainvalmistelu, lainsäädäntöhanke, hallinto		
Tiivistelmä <p>Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2020–2023 sisältää tietoja ministeriössä käynnissä olevista ja vuosina 2020–2023 käynnistyvistä lainsäädäntöhankkeista. Lainsäädäntösuunnitelmaan sisältyy myös tietoja ministeriön toimialan EU-säädöshankkeista, kansainvälisiä sopimuksia koskevista hankkeista, sisäministeriön kannalta erityisen merkittävistä muiden ministeriöiden säädöshankkeista sekä eduskunnalle annettavista selonteista ja selvityksistä.</p> <p>Lisätietoja lainsäädäntöhankkeista on sisäministeriön internet-sivuilla (www.intermin.fi) ja valtioneuvoston internet-sivuilla (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet).</p>			
Kustantaja	Sisäministeriö		
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet	19.5.2020	
Författare	Inrikesministeriet		
Publikationens titel	Inrikesministeriets lagstiftningsplan 2020–2023		
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikationer 2020:10		
Diarie-/ projektnummer	SMDno-2020-1153	Tema	Förvaltning
ISBN PDF	978-952-324-633-1	ISSN PDF	2490-077X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-633-1		
Sidantal	90	Språk	finska
Nyckelord	lagberedning, lagstiftningsprojekt, förvaltning		
Referat	<p>Inrikesministeriets lagstiftningsplan 2020–2023 innehåller uppgifter om de lagstiftningsprojekt som pågår och som inleds vid ministeriet 2020–2023. Lagstiftningsplanen innehåller också information om EU-rättsaktsprojekt och inter-nationella fördrag inom ministeriets ansvarsområde, om sådana lagstiftningsprojekt vid andra ministerier som är särskilt betydande med tanke på inrikesministeriet samt om redogörelser och utredningar till riksdagen.</p> <p>Mer information om lagstiftningsprojekten finns på inrikesministeriets webbplats (www.intermin.fi) och på statsrådets webbplats (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet).</p>		
Förläggare	Inrikesministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi		

Sisältö

1 POLIISIOSASTO	9
1.1 Käynnissä olevat hankkeet.....	9
KANSALLISET HANKKEET	9
Arpajaislain uudistamista koskeva hanke	9
Lainsäädäntöhanke puolustusvoimien poliisille antamaa virka-apua koskevien säännösten tarkistamiseksi	10
Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttaminen.....	12
Poliisin hallinnosta annetun lain muuttaminen (Poliisihallituksen, sen alaisen poliisihallinnon ja suojelupoliisin ilmoitusvelvollisuus sekä poliisilaitoksen päällikön nimittämistoimivalta)	13
Lainsäädäntöhanke päästökompensaatiotoiminnan ja rahankeräyslain suhteen arvioimiseksi ja rahankeräyslain muuttamiseksi	14
Sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta	15
Sisäministeriön asetus liikkumis- ja oleskelurajoituksista	16
Sisäministeriön asetus pysäköintivirhemaksusta.....	17
EU-SÄÄDÖSHANKKEET JA NIIDEN KANSALLISET TÄYTÄNTÖÖNPANOHANKKEET	17
Asetukset Schengenin tietojärjestelmän (SIS) käytöstä	17
Lainsäädäntöhanke kehysten vahvistamisesta EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle.....	20
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1148, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä, asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 98/2013 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)	22
Lainsäädäntöhanke rahoitustietodirektiivin täytäntöönpanemiseksi.....	23
Valtioneuvoston asetukset tehostetusta ja yksinkertaistetusta tuntemismenettelystä	24
Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä (KOM(2018/640 lopullinen)	25
KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET	27
Euroopan neuvoston katsomoturvallisuutta käsittelevä yleissopimus	27
1.2 Vuonna 2020 käynnistyvät hankkeet	27
KANSALLISET HANKKEET	27
ID-korttiasetuksen aiheuttamat muutokset henkilökorttilakiin.....	27
Poliisimiesten eroamisikäsäätely	28
Sisäministeriön asetus poliisin virkapuvusta	29
1.3 Vuosina 2021–2023 käynnistyvät hankkeet	30
KANSALLISET HANKKEET	30
Radiolaitteet ja niiden häirintä, arviomuistio.....	30
Täydennyspoliisijärjestelmää koskevien säännösten kumoaminen, arviomuistio.....	31
Poliisilain muutokset.....	32
Poliisin hallintolainsäädännön uudistaminen	32

Sähköisen henkilökortin käyttöönotto/ mobiilivarmenne	33
Viihdelaite lain muutokset	34
Passilain muutokset	35
Esiselvityshanke poliisiin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain ajantasaistamiseksi	35
Sisäministeriön asetus poliisiin virkapuvusta	36
2 MAAHANMUUTTO-OSASTO	38
2.1 Käynnissä olevat hankkeet	38
KANSALLISET HANKKEET	38
Hanke maahanmuuttohallinnon henkilötietolainsäädännön uudistamiseksi	38
Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionin jäsenyydestä tehdyn sopimuksen eräiden säännösten täytäntöönpano	39
Väliaikainen laki kansainvälistä suojelua hakevan työnteko-oikeudesta	40
Esiselvitys kansalaisuutta koskevien säännösten muutostarpeista	41
EU-SÄÄDÖSHANKKEET JA NIIDEN KANSALLISET TÄYTÄNTÖÖNPANOHANKKEET	42
Komission ehdotus menettelydirektiivin muuttamisesta asetukseksi	42
Komission ehdotus määritelmädirektiivin muuttamisesta asetukseksi ja pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamiseksi	43
Komission ehdotus asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) 439/2010 kumoamisesta	44
Komission ehdotus vastuunmäärittämisasetuksen uudelleenlaadinnasta	45
Komission ehdotus asetukseksi uudelleensijoittamisesta	46
Komission ehdotus Eurodac-järjestelmän lujittamiseksi sekä asetuksen (EU) 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi	47
Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista	49
Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi	50
2.2 Vuonna 2020 käynnistyvät hankkeet	51
KANSALLISET HANKKEET	51
Hanke kansainvälistä suojelua saavien perheen yhdistämisen edistämiseksi	51
Laajamittaiseen maahantuloon varautuminen	52
Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuodelle 2021	53
3 PELASTUSOSASTO	55
3.1 Käynnissä olevat hankkeet	55
KANSALLISET HANKKEET	55
Pelastustoimen laitteista annetun lain uudistaminen	55

Pelastustoimen järjestämislaki	56
Vaaratiedotteesta annetun lain muuttaminen	57
Hallituksen esitys pelastuslain 109 §:n muuttamisesta (viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset).....	58
Pelastuslain muuttamistarpeiden esiselvityshanke	59
3.2 Vuonna 2020 käynnistyvät hankkeet	60
KANSALLISET HANKKEET.....	60
Hätäkeskustoiminnasta annetun lain uudistaminen esiselvityksen pohjalta	60
3.3 Vuosina 2021–2023 käynnistyvät hankkeet	61
KANSALLISET HANKKEET.....	61
Pelastuslain uudistaminen esiselvityksen pohjalta	61
Pelastustoimen koulutus uudistuksen edellyttämät lainsäädäntömuutokset	61
Sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista	63
Sisäministeriön asetus Hätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista	63
Sisäministeriön asetus pelastustoimen virkapuvusta ja pelastusviranomaisen henkilökortista annetun sisäministeriön asetuksen muuttamisesta.....	64
Valtioneuvoston asetus yhteistyöstä ja suunnitelmista väestönsuojeluun varautumisessa	65
4 RAJAVARTIO-OSASTO	66
4.1 Käynnissä olevat hankkeet.....	66
KANSALLISET HANKKEET.....	66
Rajavartiolaitoksen antaman koulutuksen kustannusten korvaamista koskeva sisäministeriön asetus	66
Rajavartiolainsäädännön muutostarpeiden arviointi	67
EU-SÄÄDÖSHANKKEET JA NIIDEN KANSALLISET TÄYTÄNTÖÖNPANO HANKKEET	68
Älykkäät rajat -hanke.....	68
Asetus eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta	71
Sisärajavallvonnan toteuttamista koskeva Schengenin rajasäännösten muutosehdotus.....	72
4.2 Vuonna 2020 käynnistyvät hankkeet	73
KANSALLISET HANKKEET.....	73
Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen	73
4.3 Vuosina 2021–2023 käynnistyvät hankkeet	74
KANSALLISET HANKKEET.....	74
Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen	74
Rajavartiolaitoksen tilaa ja aluetta koskevista liikkumisrajoituksista ja -kielloista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen	75
Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen ...	75

5	KANSALLISEN TURVALLISUUDEN YKSIKKÖ	76
5.1	Käynnissä olevat hankkeet.....	76
	KANSALLISET HANKKEET	76
	Hallituksen esitys laiksi poliisilain (872/2011) muuttamisesta.....	76
6	MINISTERIÖN KANSAINVÄLISTEN ASIOIDEN YKSIKKÖ	77
6.1	Käynnissä olevat hankkeet.....	77
	KANSALLISET HANKKEET	77
	Siviilikriisinhallintalain nojalla nimitettävien asiantuntijoiden rekrytointia koskevan sääntelyn tarkistaminen	77
	EU-SÄÄDÖSHANKKEET JA NIIDEN KANSALLISET TÄYTÄNTÖÖNPANOHANKKEET	78
	EU-rahoitusohjelmakauden 2021–2027 sisäasioiden rahastoja koskeva lainsäädäntöhanke	78
7	MUIDEN MINISTERIÖIDEN SÄÄDÖSHANKKEITA, JOTKA SISÄMINISTERIÖN KANNALTA ERITYISEN MERKITTÄVIÄ	83
	Ihmiskauppanhanke	83
	Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistaminen	84
	Opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen tulon ja jäämisen sujuvoittaminen.....	84
	Kausityöntekijöiden asemaa koskeva hanke.....	85
	Työn perusteella haettavien oleskelulupien uudistaminen	85
	Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus	85
	Merenkulun ympäristönsuojelulain muuttaminen.....	86
	Alueiden kehittämistä ja rakennerrahastoja koskevan lainsäädännön uudistaminen.....	86
	Turvallisuus selvityslain muuttaminen	87
8	EDUSKUNNALLE ANNETTAVAT SELONTEOT JA SELVITYKSET	88
	Poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanon seuranta ja arviointi	88
	Kirjallinen selvitys nuohoussääntelyn muuttumiseen liittyen.....	89
	Kirjallinen selvitys hallintovaliokunnalle siviilitiedustelulainsäädännön tehokkuutta ja tuloksellisuutta, toimivuutta, oikeusturvan toteutumista ja muuta soveltamista koskien	89
	Kokonaisvaltainen seikkaperäinen selonteko tiedustelulainsäädännön toimivuudesta, tehokkuudesta ja tuloksellisuudesta, kehittämistarpeista, valvonnasta ja oikeusturvan toteutumisesta sekä muista asiakokonaisuuteen liittyvistä relevanteista seikoista	89
	Sisäisen turvallisuuden selonteko	90

1 POLIISIOSASTO

1.1 Käynnissä olevat hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Arpajaislain uudistamista koskeva hanke

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti selvittää arpajaislain kehittämistarpeita erityisesti rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisyn ja vähentämisen edelleen tehostamiseksi. Hankkeen tavoitteena on lisäksi selvittää lainsäädännöllisiä keinoja, joilla voitaisiin tukea Veikkaus Oy:n toimintaedellytyksiä yksinoikeusjärjestelmän vahvistamiseksi. Tarkoituksena on valmistella mietintö arpajaislain ja tarvittavan muun lainsäädännön kehittämiseksi.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 31.1.2020–30.11.2020.

Organisointi: Hanketta valmistellaan sisäministeriön asettamassa työryhmässä. Työryhmään kuuluvat edustajat valtioneuvoston kansliasta, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, Poliisihallituksesta sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta. Työryhmän pysyvinä asiantuntijoina toimivat edustajat sosiaali- ja terveysministeriöstä, oikeusministeriöstä ja Veikkaus Oy:stä. Hankkeella on lisäksi ohjausryhmä. Sisäministeriön yhteydessä toimiva rahapeliasioiden neuvottelukunta seuraa hankkeen etenemistä.

Osallisuus ja viestintä: Hanketta valmistellaan poikkihallinnollisesti keskeisten sidosryhmien kanssa. Työryhmä kuulee oikeusministeriön, valtiovarainministeriön, Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja tietosuojavaltuutetun toimiston asiantuntijoita, rahapelihaittoihin perehtyneitä asiantuntijoita sekä kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan (KANE) ja rahapeliuotoista avustuksia saavien järjestöjen edustajia. Lisäksi työryhmä kuulee Ahvenanmaan maakunnan hallituksen sekä Ålands Penningautomatföreningin (PAF) edustajia.

Työryhmä voi tarvittaessa kuulla myös muita asiantuntijoita. Hankkeen yhteydessä järjestetään keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia. Mietintö on tarkoitus lähettää lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Arvioidaan hankkeen aikana laaja-alaisesti eri asiantuntijoita osallistaen.

Suhde hallitusohjelmaan: Kyllä. Hallitusohjelman mukaan rahapelihaittojen hillitsemiseksi rahapelipolitiikalla turvataan Veikkaus Oy:n kanavointikykyinen yksinoikeus ja Veikkaus Oy:n toimintaedellytykset nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä. Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että rahapelihaittoja torjutaan tehokkaasti ja että rahapelipelaamista ohjataan lailliseen, vastuulliseen ja valvottuun pelitarjontaan. Hallitusohjelman mukaan rahapelipolitiikan tavoitteiden varmistamiseksi hallitus toteuttaa hallituskauden alussa arpajaislain uudistuksen toisen vaiheen. Hallitusohjelmassa todetaan myös, että arpajaislain vastaiseen markkinointiin puututaan tehokkaasti ja että selvitetään keinoja rajoittaa pelaamista yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden sivustoille.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Hankkeen tehtävänä on selvittää lainsäädännön kehittämistarpeita ja valmistella mietintö arpajaislain ja tarvittavan muun lainsäädännön kehittämiseksi. Hankkeella ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Maa- ja metsätalousministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia, p. 0295 488 573, neuvotteleva virkamies Elina Rydman, p. 0295 488 586, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Lainsäädäntöhanke puolustusvoimien poliisille antamaa virka-apua koskevien säännösten tarkistamiseksi

SM004:00/2018; SMDno-2018-365

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on ajantasaistaa ja selkeyttää sääntelyä, joka koskee Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen virka-apun antamista poliisille. Tavoitteena on, että virka-apusäännöksillä voidaan osaltaan vastata paremmin turvallisuusympäristön muuttuneisiin vaatimuksiin.

Aikataulu: Hankkeen työryhmän toimikausi alkoi 19.3.2018 ja sitä on jatkettu 30.11.2020 saakka. Lausuntokierroksen suunniteltu ajankohta on kevät 2020. Tavoitteena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syysistuntokaudella 2020. Lakien suunniteltu voimaantuloajankohta on vuoden 2021 aikana.

Organisointi: Hanketta valmistellaan sisäministeriön asettamassa työryhmässä, jossa on edustajat poliisiosastolta, rajavartiolaitoksen esikunnasta, puolustusministeriöstä, oikeusministeriöstä, valtioneuvoston kansliasta sekä alaisesta hallinnosta eli Poliisihallituksesta, suojelupoliisista ja pääesikunnasta.

Osallisuus ja viestintä: Hanketta valmistellaan keskeisistä sidosryhmistä koostuvassa työryhmässä ja kuullaan muita hallinnon sisäisiä toimijoita sekä ulkopuolisia asiantuntijoita sekä järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Virka-apulainsäädännöllä on turvallisuusviranomaisten toimintaedellytyksiin kohdistuvia vaikutuksia. Ehdotettavaa lainsäädäntöä arvioidaan huolellisesti perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta sekä muutoinkin valtiosääntöoikeudellisesti. Vaikutusten arviointi toteutetaan hankkeen aikana yhteistyötahojen kanssa sekä ulkopuolisia asiantuntijoita hyödyntäen.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan Suomi haluaa pysyä maailman turvallisimpana maana. Turvallisen oikeusvaltion näkökulmasta hallituskauden keskeisiä haasteita ovat mm. muuttunut turvallisuustilanne ja uhkien monipuolistuminen sekä turvallisuusviranomaisten toimintakyky. Hallituksen tavoitteena on varmistaa turvallisuusviranomaisten toimintakyky. Hallitus huolehtii perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta sekä torjuu ihmisiin kohdistuvia oikeudenloukkauksia. Erytystä huomiota kiinnitetään mm. uusiin turvallisuusuhkiin varautumiseen. Turvallisuusviranomaisten hallinnollista yhteistyötä kehitetään ja syvennetään.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 1-3 (Turvallisuuden tunne on korkea; Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan).

Suhde talousarvioon: Hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia valtion talousarvioon.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön rajavartio-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö sekä puolustusministeriö.

Yhteyshenkilöt: Erytisasiantuntija Heidi Aliranta, p. 0295 488 367, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttaminen

SM014:00/2015; SMDno-2015-488

Tavoite: Selvitetään poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (841/2006) ja muiden siihen liittyvien lakien (muun muassa päihtyneiden käsittelystä annettu laki (461/1973)) muutostarpeet. Tavoitteena on kokonaisuudistus, jossa poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelua koskeva lainsäädäntö selkeytetään ja ajantasaistetaan. Ehdotus laaditaan hallituksen esityksen muotoon.

Aikataulu: Työryhmän toimikausi on alkanut 1.4.2015 ja sitä jatketaan 1.9.2020 asti. Lausuntokierroksen suunniteltu ajankohta on syyskuu 2020. Tarkoituksena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle aikaisintaan 01/2021.

Organisointi: Työryhmässä ovat sisäministeriön lisäksi edustettuina oikeusministeriö, Poliisihallitus, Helsingin poliisilaitos, Itä-Uudenmaan poliisilaitos sekä Lounais-Suomen poliisilaitos.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen yhteydessä kuullaan sidosryhmiä ja asiantuntijoita sekä järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehtoja ja vaikutuksia on arvioitu kevätkaudella 2014 (SM012:00/2014). Arvioinnin toteutusta jatketaan hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hanke tukee osaltaan hallitusohjelman osiossa 3.3 mainittuja oikeusvaltion kehittämisen ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn tavoitteita. Keskeisiä tarkoituksia uudistuksessa ovat toimivaltuussääntelyn ja vapautensa menettäneiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan sääntelyn selkeyttäminen ja ajantasaistaminen sekä menettelyjen yhdenmukaistaminen. Uudistuksessa pyritään myös parempaan työturvallisuuteen ja tilojen toiminnalliseen tarkoitukseenmukaisuuteen.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee osaltaan konsernistrategian tavoitteita 1-2 (Turvallisuuden tunne on korkea; Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa).

Suhde talousarvioon: Kyllä. Hankkeen yhteydessä selvitetään ehdotettavien muutosten kustannukset ja niiden vaikutukset valtion talousarvioon.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön rajavartiolaitos-osasto ja maahanmuutto-osasto.

Muuta: Hankkeeseen keskeisesti vaikuttavaa sääntelyä sisältyy muun muassa oikeusministeriön valmisteluvastuulla olevaan tutkintavankeuslakiin, johon liittyvät lainsäädäntöhankkeet huomioidaan kokonaisuudistuksen valmistelussa. Oikeusministeriö on 14.1.2020 käynnistänyt hankkeen tutkintavankien vankiloihin sijoittamista sekä vanginkuljetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi (VN/13729/2019).

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Jarkko Nieminen, p. 0295 488 599, säädösvalmisteluvastaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Poliisin hallinnosta annetun lain muuttaminen (Poliisihallituksen, sen alaisen poliisihallinnon ja suojelupoliisin ilmoitusvelvollisuus sekä poliisilaitoksen päällikön nimittämistoimivalta)

SM016:00/2019; SMDno-2019-1029

Tavoite: Poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992) säädetään Poliisihallituksen, sen alaisen yksikön ja suojelupoliisin ilmoitusvelvollisuudesta sekä poliisilaitoksen päällikön viran nimittämistoimivallasta. Tavoitteena on selkeyttää Poliisihallituksen, sen alaisen poliisihallinnon ja suojelupoliisin säädettyä ilmoitusvelvollisuutta sekä selkeyttää ja muuttaa poliisilaitoksen päällikön nimittämistoimivaltaa ja siihen liittyvää muuta virkamiesoikeudellista sääntelyä. Hanke valmistelee asiakokonaisuuteen liittyvät säädösehdotukset.

Aikataulu: Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevädistuntokaudella 2020.

Organisointi: Virkamiesvalmistelu.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen yhteydessä kuullaan sidosryhmiä ja asiantuntijoita. Lausuntokierros ajalla 25.11.2019-7.1.2020.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehtoja ja vaikutuksia arvioidaan hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee osaltaan konsernistrategian tavoitteita 1-2 (Turvallisuuden tunne on korkea; Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa).

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö.

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Riitta Aulanko, p. 0295 488 569, erityisasiantuntija Anna Kivimäki, p. 0295 488 331, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Lainsäädäntöhanke päästökompensaatiotoiminnan ja rahankeräyslain suhteen arvioimiseksi ja rahankeräyslain muuttamiseksi

SM014:00/2020; SMDno-2020-885

Tavoite: Hankkeen tavoitteena arvioida päästökompensaatiotoiminnan suhdetta rahankeräyslakiin ja valmistella tarvittavat lainsäädäntömuutosehdotukset rahankeräyslain selkeyttämiseksi siten, että vapaaehtoinen päästökompensointi olisi mahdollista. Hankkeen tehtävänä on laatia erillinen taustaselvitys, johon tulee sisällyttää kuvaus nykytilasta, nykytilan arviointi, ehdotukset rahankeräyslain muutoksiksi sekä arvio lainsäädäntömuutosten vaikutuksista. Lisäksi hankkeen tehtävänä on laatia ehdotus hallituksen esitykseksi taustaselvitystä hyödyntäen.

Organisointi: Hankkeen vastuuvalmistelijana toimii erityisasiantuntija Anna Kivimäki. Hankkeen sisäministeriön ulkopuolisena asiantuntijana toimii oikeustieteen maisteri Sini Lahdenperä. Hankkeen asiantuntija vastaa taustaselvityksen laatimisesta. Taustaselvitys tehdään sisäministeriön johdolla ja ohjauksessa. Taustaselvitystyötä ohjaa sisäministeriön edustajista koostuva ohjausryhmä. Asiantuntija raportoi taustaselvitystyön etenemisestä ohjausryhmälle. Hankkeeseen tullaan perustamaan lisäksi asiantuntijaverkosto, johon kutsutaan hankkeen tavoitteen ja tehtävän kannalta keskeisten ministeriöiden ja viranomaisien sekä kansalaisyhteiskunnan ja yritystoiminnan edustajat.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi päättyy 31.12.2020.

Osallisuus ja viestintä: Asiantuntijaverkoston kautta on tarkoitus kuulla laaja-alaisesti keskeisiä sidosryhmiä. Hankkeessa voidaan kuulla sidosryhmiä myös muilla tavoin ja järjestää myös keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia. Ehdotus hallituksen esitykseksi on tarkoitus lähettää lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehtoja selvitetään ja vaikutuksia arvioidaan hankkeen aikana. Vaikutusarvioinnissa on tarkoitus erityisesti ottaa huomioon, mitä vaikutuksia lainsäädäntömuutoksilla on kansalaisyhteiskunnan varainhankintaan ja rahankeräyslain tavoitteeseen keräyksiin mahdollisesti liittyvien väärinkäytösten estämisestä.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Anna Kivimäki, p. 0295 488 331, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta

SM026:00/2019, SMDnro-2019-941

Tavoite: Poliisin suoritteiden maksullisuudesta säädetään sisäministeriön asetuksella, joka annetaan määräajaksi. Nykyinen poliisin suoritteiden maksullisuudesta annettu sisäministeriön asetus (1386/2019) on voimassa 1.1.2020 - 31.12.2020. Asetus pyritään antamaan kerran vuodessa siten, että se on voimassa seuraavan kalenterivuoden.

Aikataulu: Asetus annetaan ainakin toistaiseksi kalenterivuosittain siten, että asetus tulee voimaan 1.1. kunakin vuonna. Tarvittaessa asetukseen tehdään muutoksia vuoden aikana esimerkiksi lainmuutosten voimaantulon johdosta.

Organisointi: Asetus valmistellaan virkatyönä ja sitä käsitellään poliisiosaston johtamassa pysyvässä työryhmässä. Työryhmä koostuu sisäministeriön ja Poliisihallituksen edustajista.

Osallisuus ja viestintä: Poliisilaitoksille, poliisin valtakunnallisille yksiköille ja Poliisihallituksen yksiköille ja valtakunnallisille erillistoiminnoille lähetetään lausuntopyyntö asetuksen muutostarpeista. Tarvittaessa kuullaan valtiovarainministeriön tai muita asiantuntijoita. Asetus lähetetään lausunnot valtiovarainministeriöön. Uudesta asetuksesta tiedotetaan normaalin käytännön mukaan.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö.

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Aino Salmi, p. 0295 488 685, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila p. 0295 488 236.

Sisäministeriön asetus liikkumis- ja oleskelurajoituksista

SMDno-2020-2367

Tavoite: Poliisilain (872/2011) 9 luvun 8 §:ssä säädetyn asetuksenantovaltuuden nojalla sisäasiainministeriön asetuksella voidaan rajoittaa erittäin tärkeän toiminnan tai omaisuuden turvaamiseksi taikka ihmisten suojaamiseksi liikkumista tai oleskelua turvattavassa tai suojattavassa kohteessa tai sen ympäristössä kohteesta aiheutuvan tai siihen kohdistuvan vaaran vuoksi taikka kieltää turvallisuutta vaarantavien esineiden tai aineiden tuonti sinne. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on ohjeistanut ICAO-koodilliset valvomattomat lentopaikat Suomessa ryhtymään toimenpiteisiin vaihtoehtoisten turvatoimien voimaansaatamiseksi Euroopan komission tekemän tarkastuksen ja siinä havaittujen puutteiden johdosta. Valvomattomat lentopaikat esittävät sisäministeriölle liikkumis- ja oleskelurajoituksista annetun sisäministeriön asetuksen (1104/2013) muuttamista siten, että liikkuminen ja oleskelu olisi jatkossa kiellettyä myös valvomattomilla lentopaikoilla.

Aikataulu: Traficomien ohjeistuksen mukaisesti valvomattomat lentopaikat pyrkivät tekemään esitykset liikkumisrajoituksen määrittämiseksi kevään 2020 aikana. Kun kaikki esitykset (yli 50) ovat saapuneet, käynnistetään hanke. Asetus pyritään antamaan loppuvuodesta 2020 tai alkuvuodesta 2021.

Organisointi: Vastuuvalmistelijan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Lausuntopyyntöt lähetetään kunnille ja poliisille, joissa lentopaikat sijaitsevat sekä esityksen liitteenä olevasta kiinteistörekisteriotteesta ilmeneville muille intressitahoille. Uudesta asetuksesta tiedotetaan normaalin käytännön mukaan.

Suhde talousarvioon: Ei

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Asetukseen liitteeksi tulevien karttojen hankintakustannukset ja kilpailutus.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Anna Kivimäki, p. 0295 488 331, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen p. 0294 488 669.

Sisäministeriön asetus pysäköintivirhemaksusta

SM009:00/2019; SMDno-2019-558

Tavoite: Valmistellaan vuosittain pysäköintivirhemaksuasetus kuntien tekemien korotusesitysten pohjalta. Asetukseen tehdään myös kuntaliitoksista johtuvat tarpeelliset muutokset.

Aikataulu: Viimeisin sisäministeriön asetus (283/2019) on annettu 8.3.2019 ja se on tullut voimaan 1.5.2019.

Organisointi: Asetus valmistellaan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Kuntien esityksistä pyydetään tarvittaessa poliisilaitosten lausunnot. Asetuksesta tiedotetaan normaaliin tapaan.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Tarkentuu myöhemmin.

EU-SÄÄDÖSHANKKEET JA NIIDEN KANSALLISET TÄYTÄNTÖÖNPANOHANKKEET

Asetukset Schengenin tietojärjestelmän (SIS) käytöstä

SM019:00/2019; SMDno-2019-1052

EU-säädös

Asetukset Schengenin tietojärjestelmän käytöstä tulivat voimaan 28.12.2018. Asetukset koskevat:

- Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamista, toimintaa ja käyttöä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävässä oikeudellisessa yhteistyössä, (EU) 2018/1862
- Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamista, toimintaa ja käyttöä rajatarkastuksissa, (EU) 2018/1861
- Schengenin tietojärjestelmän käyttöä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi, (EU) 2018/1860

Asetusten tavoitteena on tehostaa terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjuntaa, varmistaa turvallisuuden korkea taso kaikkialla EU:ssa sekä edistää muuttoliikkeen hallintaa.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin (616/2019) ja henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin (639/2019) sisältyy Schengenin tietojärjestelmää koskevia säännöksiä, jotka on tarkistettava vastaamaan uusia asetuksia. Muut mahdolliset muutostarpeet sisäministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön selvitetään lainsäädäntöhankkeessa.

Asetuksista aiheutuu taloudellisia vaikutuksia poliisihallinnossa, maahanmuuttohallinnossa ja Rajavartiolaitoksen toimialalla. Täytäntöönpano edellyttää tietojärjestelmämuutoksia, henkilöstön koulutusta ja henkilöresurssilisäyksiä. Kustannukset on tarkoitus kattaa osittain EU-rahoituksella.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön rajavartiolaitos-osasto, maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö. Asetuksista aiheutuu mahdollisesti lainsäädännön muutostarpeita ja taloudellisia vaikutuksia myös muiden ministeriöiden toimialoilla (oikeusministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, valtiovarainministeriö sekä liikenne- ja viestintäministeriö).

Kansallinen täytäntöönpano

Lainsäädäntöhanke Schengenin tietojärjestelmää (SIS) koskevien säännösten tarkistamiseksi sisäministeriön hallinnonalalla

SM019:00/2019, SMDno-2019-1052

Tavoite: Sisäministeriön hallinnonalan henkilötietolainsäädäntö saatetaan vastaamaan uusia Schengenin tietojärjestelmän käyttöä koskevia asetuksia. Hankkeessa selvitetään myös mahdolliset muut asetusten aiheuttamat muutostarpeet sisäministeriön valmisteluvaltuulla olevaan lainsäädäntöön.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 1.10.2019-31.12.2020. Hallituksen esitys on tavoitteena antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2020. Säädosmuutosten on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti, kun asetusten mukainen SIS-järjestelmän toiminta aloitetaan komission päätöksellä.

Organisointi: Hankkeen perusvalmistelua varten on perustettu työryhmä, jossa ovat edustettuina Poliisihallitus, keskusrikospoliisi, sisäministeriön poliisiosasto, sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö, suojelupoliisi, Rajavartiolaitos ja Maahanmuuttovirasto.

Jatkovalmistelu toteutetaan virkatyönä sisäministeriössä. Hankkeeseen on nimetty valmistelijat poliisiosastolta, rajavartio-osastolta ja maahanmuutto-osastolta.

Osallisuus ja viestintä: Työryhmän on kuultava oikeusministeriötä ja muita ministeriöitä, joiden hallinnonaloilla on liittymäkohtia hankkeessa esitettäviin muutoksiin. Työryhmä kuulee tarpeen mukaan myös muita asiantuntijoita. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestetään kirjallinen lausuntokierros. Jatkovalmistelun aikana kuullaan keskeisiä sidosryhmiä. Hankkeen etenemisestä tiedotetaan tavanomaisten käytäntöjen mukaisesti.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Kansallisista lainsäädäntömuutoksista ei arvioida aiheutuvan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman osioon 3.3 Turvallinen oikeusvaltio Suomi sisältyviin tavoitteisiin kuuluu muun muassa turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistaminen. Hallitusohjelman tavoitteiden mukaan hallitus kiinnittää erityistä huomiota henkilökohtaiseen koskemattomuuteen sekä henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten, erityisesti lapsiin kohdistuvien rikosten sekä lähisuhdeväkivallan vähentämiseen. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien uhrien auttamiseksi matalan kynnyksen ilmoitusmahdollisuuksia parannetaan ja vahvistetaan viranomaiskäytäntöjä. Lisäksi EU-maiden sisäisen turvallisuuden toimijoiden ja kriisinhallintaoperaatioiden yhteistyötä tuetaan muun muassa hallitsemattoman muuttoliikkeen, terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi.

Schengenin tietojärjestelmään lisättävät ennaltaehkäisevät kuulutukset tukevat osaltaan hallitusohjelman tavoitteita ja parantavat viranomaisten keinoja esimerkiksi lapsiin kohdistuvien rikosten torjumiseen ja haavoittuvassa asemassa olevien uhrien auttamiseen. Asetukset tehostavat jäsenvaltioiden välistä tiedonvaihtoa ja tukevat siten EU-maiden yhteistyötä hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 1-3 (Turvallisuuden tunne on korkea; Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan).

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön rajavartio-osasto, maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö. Oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja, p. 0295 488 379, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Lainsäädäntöhanke kehyksen vahvistamisesta EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle

EU-säädös

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/818, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, kehyksen vahvistamisesta poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä sekä turvapaikka- ja muuttoliikeasioita koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle ja asetusten (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ja (EU) 2019/816 muuttamisesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/817, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, kehyksen vahvistamisesta rajoja ja viisumipolitiikkaa koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 ja (EU) 2018/1861 sekä neuvoston päätösten 2004/512/EY ja 2008/633/YOS muuttamisesta

Asetusten tavoitteena on varmistaa EU-tason tietojärjestelmien loppukäyttäjien pääsy tietoihin, joita he tarvitsevat tehtäviensä hoitamisessa, mahdollistaa väärän henkilöllisyyden käyttämisen torjunta, helpottaa kolmannen maan kansalaisten henkilöllisyyden tarkistamista sekä nopeuttaa ja virtaviivaistaa lainvalvontaviranomaisten pääsyä muihin kuin ei-lainvalvontatarkoitusta varten perustettuihin järjestelmiin, jos pääsy on tarpeellinen vakavan rikollisuuden ja terrorismin ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja teoista syyttämiseksi. Ehdotuksilla parannetaan Schengenin ulkorajojen hallintaa sekä unionin sisäistä turvallisuutta.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: EU-asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta.

Komission ehdotusten kokonaisvaikutus EU:n budjettiin vuosille 2019–2027 olisi 424,7 miljoonaa euroa. Ehdotusten täytäntöönpanobudjetti on sisällytetty sisäisen turvallisuuden rahasto (ISF) raja-asetukseen. Nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen aikana komission ehdotukset edellyttävät 32,1 miljoonan euron käyttämistä vuosina 2019–2020. Ehdotusten edellyttämästä rahoituksesta vuoden 2020 jälkeen päätetään seuraavaa monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvottelujen yhteydessä.

Kansallisesti kustannettavaksi tulisivat kansallisten järjestelmien ylläpitäminen ja toiminta sekä siihen liittyvä asiantuntijatyö samoin kuin kansallisten viestintäverkkojen suunnittelu, kehittäminen, täytäntöönpano, toiminta ja ylläpito. Lisäksi kansallisesti kustannettavaksi tulisivat nimettyjä toimivaltaisia viranomaisia koskevat kustannukset mukaan lukien kyseisten viranomaisten yhteydet yhteiseen tunnustustietorekisteriin. Edellä mainituista kustannuksista vastaisi se viranomainen, jonka järjestelmästä on kyse.

Asetusten täytäntöönpano aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia poliisihallinnossa ja maahanmuuttohallinnossa sekä Rajavartiolaitoksen, oikeusministeriön ja ulkoministeriön toimialalla. Merkittävä osa taloudellisista vaikutuksista aiheutuu suoraan uusiin asetuksiin sisältyvästä sääntelystä.

Asetusten täytäntöönpanosta aiheutuvat kustannukset on tarkoitus osittain kattaa EU-rahoituksella.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön rajavartiolaito-osasto ja maahanmuutto-osasto. Muista ministeriöistä liittyy oikeusministeriön, valtiovarainministeriön ja ulkoministeriön toimialaan.

Yhteyshenkilöt: Poliisijohtaja Hannele Taavila, p. 029 548 8568, erityisasiantuntija Elina Rantakokko, p. 0295 488 611, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Kansallinen täytäntöönpano

Sisäministeriö on asettamassa lainsäädäntöhankkeen valmistelemaan ehdotuksen kehyksen vahvistamisesta EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle annettujen EU-asetusten edellyttämistä muutoksista kansalliseen lainsäädäntöön. Hanketta varten asetetaan työryhmä. Hankkeen toimikauden on tarkoitus kestää vuoden 2021 loppuun. Hankkeen tavoitteena on saattaa kansallinen lainsäädäntö vastaamaan EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta annettuja asetuksia. Siltä osin kuin kyse on lainsäädäntömuutoksia koskevista ehdotuksista, työryhmän tulee laatia ehdotus hallituksen esityksen muotoon.

Sisäministeriö on asettanut yhteistyössä oikeusministeriön, ulkoministeriön ja valtiovarainministeriön kanssa kansallisen (interoperabilty) IO -hankkeen varmistamaan ja koordinoimaan Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskevan lainsäädäntökokonaisuuden toimeenpanoa Suomessa.

Kansallinen (IO) toimeenpanohanke on asetettu ajalle 1.10.2019 – 30.6.2024.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1148, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä, asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 98/2013 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EU-säädös

Ehdotuksen tavoitteena on korjata ne puutteet, mitä voimassa olevassa asetuksessa (EU) N:o 98/2013 räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä on tullut esille. Tavoitteena on tehostaa toimia, joilla estetään kotitekoisten räjähteiden laitton valmistaminen.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset:

EU-asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta.

Voimassa olevaan EU-asetukseen liittyen annettiin laki räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä (653/2014). Kyseistä lakia tulee tarkistaa asetusehdotuksen voimaan tultua.

Ehdotuksella ei ole vaikutusta EU:n budjettiin.

Kansallisesti kustannuksia aiheuttavat ehdotukseen sisällytetty velvollisuus koulutuksen antamiseen lainvalvonta- ja turvallisuusviranomaisille sekä pelastustyöntekijöille. Lisäksi kustannuksia aiheutuu jäsenvaltioille asetettavasta velvollisuudesta toteuttaa vähintään kahdesti vuodessa tiedotustoimia, jotka on kohdennettu kunkin säänneltyjä räjähteiden lähtöaineita käyttävän alan erityispiirteiden mukaisesti. Kustannuksia tulee aiheuttamaan myös ehdotettu tarkastus- ja valvontatoiminta.

Yhteyshenkilöt: Poliisijohtaja Hannele Taavila, p. 029 548 8568, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Kansallinen täytäntöönpano

Hallituksen esitys laiksi räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä

SMDno-2020-68

Toimikausi: Hankkeen toimikausi on 16.1. – 30.11.2020.

Hankkeessa selvitetään asetuksen aiheuttamat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Joka tapauksessa lakia räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä (653/2014) tulee muuttaa.

Organisointi: Kyseessä on suppea HE ja se tehdään virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Määritellään hankkeen kannalta keskeiset sidosryhmät (viranomaiset, järjestöt, muut tahot) ja suunnitelma siitä, miten sidosryhmät osallistuvat hankkeisiin ja miten sidosryhmien kuuleminen ja osallistaminen järjestetään, kuvaus keskeisistä viestintätoimenpiteistä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen toimintasuunnitelmaan sekä hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita (Turvallisuuden tunne on korkea).

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Maa- ja metsätalousministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö ja Tulli.

Lainsäädäntöhanke rahoitustietodirektiivin täytäntöönpanemiseksi

EU-säädös

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1153, säännöistä, joilla helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä tiettyjen rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten, ja neuvoston päätöksen 2000/642/YOS kumoamisesta.

Kansallinen täytäntöönpano

Lainsäädäntöhanke rahoitustietodirektiivin täytäntöönpanemiseksi

Tavoite: Panna täytäntöön direktiivi sekä tarkastella ja tehdä ehdotukset muiden 4. ja 5. rahanpesudirektiivin täytäntöönpanon jälkeen havaittujen muutostarpeiden osalta.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on tammikuusta 2020 joulukuulle 2020. Hallituksen esitys on tavoitteena antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2020. Säädösmuutosten on tarkoitus tulla voimaan tammikuussa 2021.

Organisointi: Hanketta varten perustettavaan työryhmään on kutsuttu edustajat valtiovarainministeriöstä, Tullista, Poliisihallituksesta, keskusrikospoliisista, suojelupoliisista, verohallinnosta, ulosottovirastosta, Etelä-Suomen aluehallintavirastosta, Finanssivalvonnasta ja Suomen Asianajajaliitosta.

Osallisuus ja viestintä: Työryhmä kuulee tarpeen mukaan asiantuntijoita. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestetään kirjallinen lausuntokierros. Jatkovalmistelun aikana kuullaan keskeisiä sidosryhmiä.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan varmistetaan riittävät viranomaisresurssit, parannetaan tiedonvaihtoa ja tehostetaan valvontaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Hankkeen resurssointi.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Elina Rantakokko, p. 0295 488 611, säädösvalmisteluvastaja Sari Mustila p. 0295 488 236.

Valtioneuvoston asetukset tehostetusta ja yksinkertaistetusta tuntemismenettelystä

SM001:00/2016

Tavoite: Tavoitteena viimeistellä asetusmuutokset neljännen rahanpesudirektiivin velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Säädöshanke koskee lausuntokierroksen jälkeistä jatkovalmisteluvaihetta.

Aikataulu: Hallituksen esitys on annettu eduskunnalle 3.11.2016 (HE 228/2016). Lakiehdotukset on vahvistettu 28.6.2017 ja ne tulivat voimaan pääosin 3.7.2017.

Lakien voimaantulon jälkeen on tarkoitus valmistella valtioneuvoston asetukset, jotka perustuvat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 8 §:ään ja 10 §:ään. Asetuksilla annettaisiin tarkemmat säännökset asiakkaista, tuotteista,

palveluista, maksuliikenteestä, toimitustavasta tai maantieteellisistä riskitekijöistä, joihin voi liittyä vähäinen rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski, ja näissä tilanteissa noudatettavista menettelyistä, sekä tarkemmat säännökset asiakkaista, tuotteista, palveluista, maksuliikenteestä, toimitustavasta tai maantieteellisistä riskitekijöistä, joihin voi liittyä tavanomaista suurempi rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski, ja näissä tilanteissa noudatettavista menettelyistä.

Asetusluonnokset ovat jatkovalmistelussa. Asetukset on tarkoitus valmistella kevätistunto-kaudella 2020 siten, että niiden voimaantulon ajankohta olisi kevät 2020.

Organisointi: Asetukset on valmisteltu virkatyönä poliisiosastolla yhteistyössä muiden tarvittavien ministeriöiden ja viranomaisten sekä yksityissektorin edustajien kanssa.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Asetukset olivat laajalla lausuntokierroksella 2.3.–16.4.2018.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hallituksen esityksessä on arvioitu eri toteutusvaihtoehtoja erityisesti tosiasiallisten edunsaajien rekisteröinnin ja hallinnollisten seuraamusten määräämisen osalta, sekä esityksen taloudellisia vaikutuksia ja muita vaikutuksia, mukaan lukien vaikutukset valtion talouteen, viranomaisten toimintaan ja yrityksiin.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan varmistetaan riittävät viranomaisresurssit, parannetaan tiedonvaihtoa ja tehostetaan valvontaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Sisäministeriön rajavartio-osasto.

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Elina Rantakokko, p. 0295 488 611, säädösvalmisteluvastaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä (KOM(2018/640 lopullinen)

EU-säädöksen valmistelu

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä (KOM(2018/640 lopullinen)). Ehdotus annettu 12.9.2018.

Asetuksen tavoitteena on torjua internetin väärinkäyttö terroristisen sisällön levittämiseksi. Asetusehdotus sisältää määräykset terroristisen sisällön poistomääräyksistä, ilmoituksista ja yritysten ennakoivista toimenpiteistä.

Neuvoston yleisnäkemykset hyväksyttiin ministerineuvostossa 6 päivänä joulukuuta 2018. Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn vaiheen kanta hyväksyttiin 17 päivänä huhtikuuta 2019.

Asetus käsitellään EU:ssa tavallisessa lainsäätämisyksityksessä. Suomi aloitti trilogineuvottelut syksyllä 2019. Kroatia on jatkanut trilogineuvotteluja, tavoiteaikataulua ei ole ilmoitettu. Kansallisille täytäntöönpanotoimille on varattu 12 kuukautta.

Eduskunnan informointi

U 98/2018 vp

LiVL 37/2018 vp

HaVL 37/2018 vp

PeVL 43/2018 vp

U-jatkokirje 4.9.2019

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Tiedossa olevat vaikutukset selostettu U 98/2018 vp

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Ehdotuksen valmistelu on siirtynyt OSA-neuvostolle. Suomen kantojen valmistelusta vastaa poliisiosasto. Vastuuhenkilö Johanna Puiro SM/poliisiosasto. Muut asiaan osallistuvat Heidi Björk KRP.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Johanna Puiro, p. 0295 488 584.

KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET

Euroopan neuvoston katsomoturvallisuutta käsittelevä yleissopimus

SM024:00/2016; SMDno-2016-366

Sopimus sisältää määräyksiä turvallisuutta, turvatoimia ja palveluja koskevasta yhdenne-
tystä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa.

Yleissopimuksella (ETS 218) päivitetään ja korvataan Euroopan neuvoston vuoden 1985
vastaavaa aihetta käsittelevä yleissopimus (ETS Nro 120). Suomi on allekirjoittanut yleis-
sopimuksen 20.12.2017. Neuvoston päätös jäsenvaltioille annetusta valtuutuksesta tulla
yleissopimuksen osapuoleksi hyväksyttiin 9.4.2019 (EUVL, L 115/9, 2.5.2019).

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön pelas-
tusosasto, oikeusministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kansallinen voimaansaattaminen

(SM024:00/2016; SMDno 2016-366) Tavoite on antaa hallituksen esitys laiksi yleissopimuk-
sen voimaan saattamisesta kevätkaudella 2020.

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Jouko Huhtamäki, p. 0295 488 556, säädösvalmis-
teluavustaja Sari Mustila p. 0295 488 236.

1.2 Vuonna 2020 käynnistyvät hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

ID-korttiasetuksen aiheuttamat muutokset henkilökorttilakiin

Tavoite: EU:n asetusta henkilökorttien ja oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämiseksi
aletaan soveltaa 2.8.2021. Henkilökorteille tulee pakolliseksi samanlainen siru kuin on
passeissa ja oleskeluluvissa jo tällä hetkellä. Siru sisältäisi myös biometrisinä tunnisteina
kasvokuvan ja sormenjäljet. Kansallisen lainsäädännön varaan jäisi sormenjälkirekisteri.
Hankkeen tavoitteena olisi päivittää henkilökorttilaki vastaamaan asetuksesta johtuvia
muutoksia

Aikataulu: Kevät 2020.

Organisointi: Virkamiestyönä.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeella on taloudellisia vaikutuksia, joita aiheutuu muun muassa sirun lisäämisestä henkilökorttiin ja mahdollisen sormenjälkirekisterin perustamisesta.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei ole.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Tarkentuu myöhemmin.

Poliisimpiesten eroamisikäsäntely

Tavoite: Arvioidaan esiselvityshankkeena mahdolliset muutostarpeet poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992) säänneltyyn poliisimpiesten erityiseen eroamisikään suhteessa valtion yleiseen eroamisikäsäntelyyn ja eläkeikäsäntelyyn.

Hallintovaliokunta on poliisimpiesten eroamisikäsäntelyä vuonna 2012 muutettaessa antanut lausuman, (HE 64/2012 vp, HaVM 19/2012 vp), jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkkaan poliisin erityisestä eroamisikäsäntelystä luopumisen vaikutuksia ja muutosprosessin toteuttamista sekä ryhtyy tarvittaessa seurantatulosten vaatimiin lainvalmistelu- ja muihin toimenpiteisiin.

Aikataulu: Hankkeen aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Esiselvityshanke. Mahdollisen lainsäädäntöhanke arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Mahdollinen hallituksen esitys lähetetään lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen toimintasuunnitelmaan sekä hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Riitta Aulanko, p. 0295 488 569, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Sisäministeriön asetus poliisin virkapuvusta

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on selvittää poliisin virkapuvusta annetun asetuksen muuttamista siten, että poliisin virkapuvun yhteydessä olisi mahdollista käyttää uskonnollisia tunnuksia asetuksessa tarkemmin määritellyin tavoin. Samalla tarkastetaan asetuksen muut päivittämistarpeet.

Aikataulu: Hankkeen asettamisen aikataulu arvioidaan erikseen. Mahdollisen asetusmuutoksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 aikana.

Organisointi: Vastuuvalmistelijan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Tarvittavia tahoja kuullaan ja osallistetaan. Tarkempi viestintä suunnitellaan hanketta asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeella arvioidaan olevan vähemmistöryhmien yhdenvertaisuutta ja rekrytointia poliisin tehtäviin edistävä vaikutus. Hankkeen vaikutukset arvioidaan hankkeen yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan Suomi on entistä tasa-arvoisempi ja yhdenvertaisempi.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Turvallisuuden tunne on korkea: pidämme luottamuksen viranomaisiin korkeana.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Avoin.

1.3 Vuosina 2021–2023 käynnistyvät hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Radiolaitteet ja niiden häirintä, arviomuistio

Tavoite: Radiolaitteen eli taajuushäirintälaitteen avulla parannettaisiin poliisin kykyä ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä ennalta estää rikollisuutta.

Hankkeen aikana tulisi selvittää voimassa olevia poliisilain (872/2011) säännöksiä liittyen taajuushäirintälaitteiden käyttöön. Taajuushäirintälaitteella voisi häiritä esimerkiksi kamerajärjestelmiä, rajähteiden laukaisimia, droneja sekä muita rikosten tekemiseen käytettäviä radiolaitteita.

Jos hankkeen lopputuloksena on johtopäätös, että poliisilain toimivaltuudet eivät ole riittäviä, tulee arviomuistioon sisällyttää harkinta toimivaltuussäännöksen sisällöstä.

Aikataulu: Selviää, kun hanke asetetaan.

Organisointi: Asetetaan hanke, jossa edustettuina on sisäministeriön poliisiosaston lisäksi oikeusministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä Poliisihallitus.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen aikana on kuultava esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston asiantuntijaa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehdot, joilla saavutettaisiin edellä mainittu tavoite, tulee harkita hankkeen aikana.

Mahdollisella lailla tulee olemaan taloudellisia vaikutuksia.

Perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota perustuslain 7 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapautteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen sekä perustuslain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuun luottamuksellisen viestin suojaan.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Mahdollisella hankkeella on yhteys hallituksen hallitusohjelmaan. Hallitusohjelman mukaan Suomi tunnetaan edelläkävijänä, jossa digitalisaation ja teknologisen kehityksen luomia mahdollisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön yli hallinto- ja toimialarajojen.

Hallitusohjelman mukaan hallitus huolehtii perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta ja torjuu ihmisiin kohdistuvia oikeudenloukkauksia. Erityisesti kiinnitetään huomiota ihmisten turvallisuuden parantamiseen, uusiin turvallisuusuhkiin varautumiseen ja turvallisuuden kokemuksen vahvistamiseen.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 1 ja 2 (Turvallisuuden tunne on korkea sekä ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa).

Suhde talousarvioon: Mahdollisella lailla tulee olemaan taloudellisia vaikutuksia.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan:

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Marja-Leena Härkönen, p. 0295 488 297, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Täydennyspoliisijärjestelmää koskevien säännösten kumoaminen, arviomuistio

Tavoite: Kumotaan poliisin hallintolaista täydennyspoliisia koskevat säännökset. Täydennyspoliisijärjestelmä ei ole käytössä.

Aikataulu: Hankkeen aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Hankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi, p. 0295 488 561, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Poliisilain muutokset

Tavoite: Arvioidaan Poliisihallitukselta tulleita poliisilain (872/2011) muutostarpeita yksittäisten kysymysten osalta mahdollisuuksien mukaan kokoavassa hankkeessa tai muihin hankkeisiin yhdistämällä.

Aikataulu: Hankkeen/hankkeiden aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen/hankkeiden organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde talousarvioon: Tarkentuu myöhemmin.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Tarkentuu myöhemmin.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi, p. 0295 488 561, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Poliisin hallintolainsäädännön uudistaminen

Tavoite: Annetaan uusi laki poliisin hallinnosta ja uusi valtioneuvoston asetus poliisin hallinnosta. Lakia ja asetusta on muutettu niiden voimaantulon jälkeen lukuisia kertoja ja säädökset vaativat kokonaisuudistuksen.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö.

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Riitta Aulanko, p. 0295 488 569, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Sähköisen henkilökortin käyttöönotto/ mobiilivarmenne

Tavoite: Hankkeen tavoitteena olisi suunnitella, toteuttaa ja ottaa käyttöön julkisiin palveluihin valtion uusi sähköisen tunnistuksen väline sekä sitä hyödyntävä mobiilisovellus henkilöllisyyden, lupien ja valtuuksien osoittamiseen käyntiasioinnissa. Käyntiasioinnissa käytettävää passiin tai henkilökorttiin perustuvaa tunnistusvälinettä nimitettäisiin mobiilihenkilökortiksi. Lupa- ja muut rekisteritiedot, kuten esimerkiksi ampuma-aseluvan tiedot, haettaisiin tarkastustilanteessa asianomaisesta rekisteristä ja haltijan tunnistamistiedot passi- ja henkilökorttirekisteristä tai muusta tunnistusrekisteristä, jolloin luvan, valtuuden tai etuuden osoittaminen nojautuisi aina luotettavaan tunnistusvälineeseen.

Uusi tunnistusväline olisi koko väestön saatavilla mobiilisovelluksena sekä sähköiseen että käyntiasiointiin tai fyysisenä tietokoneen USB-porttiin kiinnitettävänä laitteena pelkkään sähköiseen asiointiin syrjimättömästi henkilön iästä tai fyysisistä rajoitteista riippumatta. Hanke edellyttäisi muutoksia muun muassa poliisin henkilötietolakiin.

Poliisin henkilötietolain kehityksessä pitäisi ottaa huomioon lisäksi poliisin (lupahallinnon) mobiilipalveluita/mobiililupia koskevat kehitystarpeet.

Aikataulu: Tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Tarkentuu myöhemmin. Edellyttää poikkihallinnollista koordinaointia valtioneuvostossa.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeen toteutuessa sillä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Poliisihallituksen arvion mukaan perustamisvaiheen kustannuksien arvioidaan olevan kokonaisuudessaan yhteensä noin 28 miljoonaa euroa, josta poliisin osuuden arvioidaan olevan noin 1,4 miljoonaa euroa. Lisäksi poliisille aiheutuisi noin 0,5 miljoonan euron pysyvät vuotuiset kustannukset. Kustannuslaskelma perustuu

tunnistusratkaisun toteutuksen osalta Väestörekisterikeskuksen tekemään tunnistuspalvelukseen siten, että laskelmassa on huomioitu myös toteutukseen liittyvä oma työ.

Ehdotettu ratkaisu pysäyttäisi julkishallinnon tunnistuskustannusten nousun. Tällä hetkellä sähköinen tunnistus hankitaan markkinoilta ja sen kustannuksen arvioidaan esimerkiksi vuonna 2019 olevan 5 miljoonaa euroa. Ratkaisu korvaisi myös ulkomaalaisen tunnistuspalvelun, jonka Väestörekisterikeskus hankkii vuonna 2019 korvatakseen Katso-palvelun vastaavan ominaisuuden. palvelun kustannuksien on arvioitu olevan ensimmäisten kolmen vuoden aikana yhteensä noin 1,2 miljoonaa euroa.

Uusi väline korvaisi jollain aikataululla nykyisen kansalaisvarmenteen, mikä keventäisi henkilökortin tuotantokustannuksia ja laskisi henkilökortin hintaa 5-10 eurolla. Hinnan lasku ei toteudu täysimääräisenä, koska henkilökortin sirulle tullaan EU-lainsäädännön seurauksena lisäämään matkustusasiakirjoilta vaadittavat ominaisuudet.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Digitalisaatio.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Hankkeen resursointi.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Kyllä, sisäministeriön hallinto- ja kehittämisosasto, valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Poliisihallitus ja Väestörekisterikeskus.

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Anna Kivimäki, p. 0295 488 331, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Viihdelaitelain muutokset

Tavoite: Selkeytetään lainsäädäntöä.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Valmisteluun osallistetaan sidosryhmät myöhemmin arvioitavalla tavalla.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitetta 2 (Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa).

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia, p. 0295 488 573, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Passilain muutokset

Tavoite: Passilakiin tulisi tehdä tiettyjä teknisiä korjauksia, joilla korjattaisiin mm. viittauksia vanhentuneeseen lainsäädäntöön sekä päivitetäisiin joitain menettelyyn liittyviä säännöksiä vastaamaan nykyaikaa ja sähköisen viestinvälityksen mahdollisuuksia.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Valmistelutyön organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Esittelijä tarkentuu myöhemmin, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Esiselvityshanke poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain ajantasaistamiseksi

Tavoite: Tavoitteena on selvittää ja arvioida poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain (687/2009) toimivuutta ja valmistella tarvittavat säädösmuutokset, joilla varmistetaan säädösten ajantasaisuus muuttuvassa toimintaympäristössä. Tavoitteena on myös tarkastella PTR-yhteistyössä hyödynnettävistä tietojärjestelmistä aiheutuvien kustannusten kohdentumista.

Aikataulu: Aikataulu tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Hankkeen organisointi arvioidaan erikseen hankkeen asettamista valmisteltaessa. Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen käynnistämisestä päätetään esiselvityksen jälkeen.

Osallisuus ja viestintä: Arvioidaan erikseen hanketta asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Arvioidaan hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallituksen tavoitteena on vahvistaa turvallisuuden tunnetta sekä varmistaa turvallisuusviranomaisten toimintakyky. Turvallisuusviranomaisten hallinnollista yhteistyötä kehitetään ja syvennetään.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 1-3. (Turvallisuuden tunne on korkea; Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan).

Suhde talousarvioon: Arvioidaan erikseen hankkeen aikana.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön rajavartio-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö sekä valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilöt: Tarkentuu myöhemmin.

Sisäministeriön asetus poliisin virkapuvusta

Tavoite: Tavoitteena on selvittää poliisin virkapuvusta annetun sisäministeriön asetuksen muuttamista siten, että nimilaatan sijaan poliisin virkapuvussa voitaisiin käyttää muuta tunnustetta. Nimilaatan poistamisella virka-asusta pyrittäisiin ehkäisemään poliisimiehiin kohdistuvaa nykyaikana yleistynyttä uhkailua ja maalittamista. Kun poliisimiehen sukunimi ei lukisi virka-asussa, se heikentäisi mahdollisuuksia selvittää esimerkiksi poliisimiehen henkilö- ja osoitetietoja sitä kautta ennaltaehkäisiksi poliisiin taikka hänen läheisiinsä kohdistuvaa uhkailua, maalittamista ja muuta epäasiallista käytöstä.

Aikataulu: Tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Virkamiestyönä.

Osallisuus ja viestintä: Arvioidaan erikseen hanketta asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Arvioidaan hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Oikeusministeriö.

Yhteyshenkilöt: Esittelijä tarkentuu myöhemmin, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669

2 MAAHANMUUTTO-OSASTO

2.1 Käynnissä olevat hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Hanke maahanmuuttohallinnon henkilötietolainsäädännön uudistamiseksi

SM010:00/2019, SMDno-2019-816

Tavoite: Tavoitteena on valmistella hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Valmistelutyötä tekemään perustettiin hanke maahanmuuttohallinnon henkilötietolainsäädännön uudistamiseksi. Tavoitteena on, että jatkossa henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa säädettäisiin yhdessä, modernin henkilötietolain vaatimukset täyttävässä laissa, joka täydentää EU:n tietosuoja-asetusta, tietosuojalakeja sekä rikosasioiden tietosuojalakeja. Lisäksi tavoitteena on muuttaa lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta siten, että yleislakiin keskitetään maahanmuuttohallintoa koskevien asiakirjojen salassapitoa koskeva sääntely.

Esitys valmistellaan valtiopäivien päättymisen ja eduskuntavaalien toimittamisen johdosta rauenneen hallituksen esityksen (HE 224/2018 vp) pohjalta. Hallituksen esityksen HE 224/2018 vp valmistelua tapahtui hankkeessa SMDno-2016-1584 (Hanke ulkomaalaisrekisterilainsäädännön uudistamiseksi ja saattamiseksi vastaamaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta).

Aikataulu: Hanke asetettiin 16.5.2019. Hallituksen esitys (HE 18/2019 vp) annettiin eduskunnalle 12.9.2019. Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2020.

Organisointi: Hankkeen valmistelusta maahanmuutto-osastolla vastaa erityisasiantuntija Tuuli Tuunanen oikeudellisesta yksiköstä. Valmisteluun osallistuu lisäksi asiantuntija Anu Polojärvi samasta yksiköstä sekä säädösvalmisteluavustaja Niina Koivunen maahanmuutto-osaston ohjaus- ja kehittämissyksiköstä.

Hankkeen SMDno-2016-1584 valmistelua tukemaan perustettiin poikkihallinnollinen työryhmä.

Osallisuus ja viestintä: Sidosryhmäyhteistyössä keskeisessä asemassa hallinnonalalla ovat Maahanmuuttovirasto, poliisi ja rajavartiolaitos sekä asianomaiset ministeriöt. Valmisteluun liittyen on toteutettu kuulemiskierros. Tiedottaminen on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeessa selvitettiin, arvioitiin ja toteutettiin ne lainsäädäntömuutokset, jotka ovat tarpeen ulkomaalaisrekisterilainsäädännön saattamiseksi vastaamaan paremmin toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia sekä EU:n tietosuojauudistusta.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Kyllä

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, rajavartio-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö, ulkoministeriö, oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Tuuli Tuunanen, puh. 050 456 0803

Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionin jäsenyydestä tehdyn sopimuksen eräiden säännösten täytäntöönpano

Tavoite: Erosopimus on unionisopimus ja sellaisenaan suoraan sovellettava. Sopimuksessa on kuitenkin säännöksiä, joiden osalta jäsenvaltioiden tulee päättää, miten niitä sovelletaan. Hankkeen tavoitteena on säätää lailla erosopimuksen tällaisista säännöksistä.

Aikataulu: Hanke on asetettu 13.3.2020. Yhdistynyt kuningaskunta on eronnut Euroopan unionista erosopimuksella. Lausuntokierros on keväällä 2020, esitys annetaan eduskunnalle kevätestistuntokaudella 2020 ja tavoitteena on, että laki tulee voimaan viimeistään 1.10.2020.

Organisointi: Hanke valmistellaan virkatyönä maahanmuutto-osastolla. Hankkeen vastuuhenkilö on johtava asiantuntija Jarmo Tiukkanen maahanmuutto-osaston oikeudellisesta yksiköstä. Hankkeessa ovat mukana lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola samasta yksiköstä ja säädösvalmisteluavustaja Tiina Pelkonen ohjaus- ja kehittämissyksiköstä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeessa kuullaan Maahanmuuttovirastoa, koska hanke vaikuttaa sen toimintaan, sekä muita ministeriöitä ja viranomaisia. Viestinnän kannalta on keskeistä informoida Yhdistyneen kuningaskunnan eroon liittyvät seikat selkeästi ja hyvissä ajoin. Hankkeen vaiheiden osalta ministeriö tekee tiedotteen julkaistavaksi. Viestinnässä käytetään netti- ja sosiaalisen median kanavia mahdollisuuksia mukaan.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeen yhteydessä selvitetään, miten toteutetaan Suomessa asuvien Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten asema erosopimusta soveltaen ja miten se vaikuttaa heihin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Kyllä, hanke edistää Suomen elinvoimaisuutta tukevaa maahanmuuttoa ja varmistaa osaltaan, että Suomi on kansainvälisten osaajien näkökulmasta vetovoimainen maa tehdä työtä.

Suhde talousarvioon: Mahdollisesti, selvitetään hankkeen aikana.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Mahdollisesti, selvitetään hankkeen aikana.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Jarmo Tiukkanen, puh. 0295 488 606

Väliaikainen laki kansainvälistä suojelua hakevan työnteko-oikeudesta

SM013:00/2020, SMDno-2020-868

Tavoite: Tavoitteena on vallitsevissa poikkeusoloissa mahdollistaa väliaikaisesti kansainvälistä suojelua hakeneiden rajoittamaton työnteko-oikeus huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta tärkeillä aloilla ja tehtävissä toisin kuin voimassa olevassa ulkomaalaislaissa säädetään

Organisointi: Valmistelu tehdään virkatyönä maahanmuutto-osastolla.

Aikataulu: Esitys annetaan eduskunnalle mahdollisimman pian.

Osallisuus ja viestintä: Lausuntokierrosta ei kiireellisyyden vuoksi järjestetä. Sidosryhmien asiantuntijoita kuullaan pikaisesti epävirallisemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Valmistelun aikana

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola p. 0295 488215, erityisasiantuntija Roope Jokinen p. 029 5488 362.

Esiselvitys kansalaisuutta koskevien säännösten muutostarpeista

Tavoite: Pääasiallisena tavoitteena on selvittää kansalaisuuslain (359/2003) säädöshuollolliset muutostarpeet. Hankkeessa selvitetään myös, onko tarpeen parantaa kansalaisuutta koskevien säännösten toimivuutta ja millä tavoin lakia voitaisiin ajantasaistaa ja selkeyttää, samalla arvioiden oikeuskäytännön kehityksen mahdollisia vaikutuksia säännöksiin.

Aikataulu: Esiselvitys valmistuu keväällä 2020. Lainsäädäntöhanke perustetaan sen jälkeen.

Organisointi: Esiselvitys tehdään virkatyönä maahanmuutto-osastolla.

Osallisuus ja viestintä: Sidosryhmiä kuullaan esiselvityksen edetessä. Esiselvityksestä tiedotetaan ja tarvittaessa pyydetään lausuntoja sen valmistuttua.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Aloitetaan esiselvitysvaiheessa, tarkennetaan lainsäädäntöhankeessa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei vielä arvioitavissa.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Tiina Sinkkanen, puh. 0295 488 626

EU-SÄÄDÖSHANKKEET JA NIIDEN KANSALLISET TÄYTÄNTÖÖNPANOHANKKEET

Komission ehdotus menettelydirektiivin muuttamisesta asetukseksi

Komission ehdotus [KOM(2016)467 lopullinen] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua koskevasta yhteisestä menettelystä unionissa.

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksellaan komissio pyrkii varmistamaan nopean ja samalla korkealaatuisen menettelyn kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelemiseksi. Ehdotus pohjautuu nykyiseen menettelydirektiiviin, joka ehdotetaan muutettavaksi asetukseksi, jotta menettelyt olisivat jäsenvaltioissa jatkossa nykyistä yhdenmukaisempia. Ehdotuksen mukaan hakijalle annettaisiin nykyistä paremmin tietoja hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä turvapaikkamenettelystä. Tämän perusteella hakijalle voi aiheutua nykyistä vakavampia kielteisiä seuraamuksia, kuten hakemuksen hylkääminen, jos hakija laiminlyö yhteistyövelvoitteen eikä edistä asiansa selvittämistä. Menettelyn väärinkäytön torjuntaan annetaan nykyistä tehokkaampia keinoja. Ehdotukseen sisältyy entistä lyhyempiä ja uusia määräaikoja hakemusten käsittelylle. Välineitä menettelyn tehostamisessa ovat rajamenettely ja nopeutettujen menettelyjen sekä turvallisten maiden käsitteiden nykyistä yhdenmukaisempi käyttö. Palautuksen ollessa mahdollinen ensimmäiseen turvapaikkamaahan tai turvalliseen kolmanteen maahan, hakemus voidaan jättää sisällöltään tutkimatta. Turvallisen alkuperämaan ollessa kyseessä hakemus voidaan käsitellä nopeutetussa menettelyssä. Asetusehdotuksen liitteenä on ehdotus turvallisista alkuperämaista, turvallisten kolmansien maiden osalta ehdotusta luetteloksi ei ole vielä saatu.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökäudellä. Menettelyasetuksen osalta käsittely jäi neuvostovaiheeseen. Komissio antaa kevätkauden 2020 aikana uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan paktin, jonka yhteydessä selviää, miten komissio päättää edetä kyseisen ehdotuksen osalta.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 25.8.2016 ja U-jatkokirje 13.4.2018.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotuksella olisi toteutuessaan merkittäviä seuraamuksia turvapaikkamenettelyyn.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoitavastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisi- ja rajavartiolaitos sekä useiden muiden ministeriöiden hallinnonala, eniten oikeusministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Sanna Montin, puh. 0295 488 314

Komission ehdotus määritelmädirektiivin muuttamisesta asetukseksi ja pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamiseksi

Komission ehdotus [KOM(2016)466 lopullinen] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle (jäljempänä määritelmäasetus) sekä pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamiseksi.

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksellaan komissio pyrkii entisestään yhdenmukaistamaan yhteisiä edellytyksiä, joilla tunnustetaan kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat henkilöt, sekä yhtenäistämään turvapaikkapäätöksentekoa eri puolilla EU:ta. Jäsenvaltioiden viranomaiset veloitetaan ottamaan huomioon suojelua myönnettäessä ja pakolais- tai toissijaisen suojeluaseman lakkaamisarvioinnissa yhteinen analyysi ja ohjeistus. Kansainvälistä suojelua annetaan vain niin kauan, kun vainoon tai vakavaan haittaan perustuvat syyt ovat olemassa. Kansainvälistä suojelua saavien edelleen liikkumista unionin alueella pyritään estämään. Kansainvälistä suojelua saavien oikeuksia harmonisoidaan edelleen ja perheenjäsenyyden ulottuvuutta laajennetaan. Kansainvälistä suojelua saavien kotoutumisen kannustimia vahvistetaan. Komissio ehdottaa, että ehdotuksen pohjana oleva nykyinen määritelmädirektiivi muutetaan asetuksen muotoon.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Määritelmäasetuksen osalta käsittely jäi trilogivaiheeseen. Komissio antaa kevätkauden 2020 aikana uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan paktin, jonka yhteydessä selviää, miten KOM päättää edetä kyseisen ehdotuksen osalta.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 25.8.2016. U-jatkokirjeet on annettu 21.4.2017 ja 13.9.2017.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotus aiheuttaisi tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti ulkomaalaislakia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Muutamien muiden ministeriöiden hallinnonala (sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö).

Kansallinen täytäntöönpano

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Sanna Montin, puh. 0295 488 314

Komission ehdotus asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) 439/2010 kumoamisesta

EU-säädöksen valmistelu

Komission asetusehdotuksen mukaan Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO) nimettäisiin uudelleen Euroopan unionin turvapaikkavirastoksi. Sen toimivaltaa lisättäisiin niin, että sillä olisi täydet edellytykset tarjota jäsenmaille tarvittavaa operatiivista ja teknistä apua, lisätä käytännön yhteistyötä ja tiedonvaihtoa jäsenmaiden kesken, tukea turvapaikkahakemusten kestävää ja reilua jakamista, seurata ja arvioida turvapaikkajärjestelmän täytäntöönpanoa ja jäsenmaiden vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmien kapasiteettia sekä mahdollistaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten yhtenäinen arviointi unionissa.

Komissio antoi 4.5.2016 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) 439/2010 kumoamisesta (COM(2016) 271 final). Komissio antoi 12.9.2018 muutosehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta (COM (2018) 633 final).

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä

lainsäädäntökaudella. Turvapaikkavirastoa koskevan asetuksen käsittely jäi trilogivaiheeseen. Komissio antaa kevätkauden 2020 aikana uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan paktin, jonka yhteydessä selviää, miten komissio päättää edetä kyseisen ehdotuksen osalta.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 2.6.2016. U-jatkokirjeet on annettu 8.12.2016, 15.5.2017 ja 11.10.2018.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotus ei aiheuttaisi tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä. Siitä ei seuraisi suoria taloudellisia vaikutuksia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Maahanmuutto-osasto.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Anu Aavamäki, puh. 0295 488 421

Komission ehdotus vastuunmäärittämasetuksen uudelleenlaadinnasta

Komission ehdotus [8715/16, KOM(2016)270 lopullinen] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun asetuksen uudelleenlaadinnasta (jäljempänä vastuunmäärittämasetus).

EU-säädöksen valmistelu

Komissio esittää merkittäviä muutoksia voimassa olevaan vastuunmäärittämasetukseen. Pyrkimyksenä on taata hakijavirtojen hallinnointi, helpottaa vastuuvaltion määrittämistä ja estää väärinkäytöksiä sekä hakijoiden edelleen liikkumista jäsenvaltiosta toiseen. Komissio ehdottaa, että Dublin-järjestelmän peruseriaatteet pysyisivät entisinä: turvapaikkahakemus tutkitaan vain yhdessä jäsenvaltiossa, ja vastuuvaltio on yleensä se jäsenvaltio, johon hakija ensiksi saapuu. Peruseriaatetta vahvistettaisiin säätämällä nykyistä selkeämmin hakijan velvollisuuksista. Velvoitteiden noudattamatta jättäminen johtaisi nykyistä merkittävämpiin seuraamuksiin. Näin pyritään vähentämään Dublin-menettelyn väärinkäyttöä ja hakijoiden edelleen liikkumista jäsenvaltiosta toiseen. Uutena komissio ehdottaa, että vastuunjako jäsenvaltioiden välillä tasattaisiin automaattisella jakomekanismilla.

Itse asetusehdotusta ei ole käsitelty Bulgarian puheenjohtajuuskauden jälkeen. Muun muassa solidaarisuutta ja vastuunkatoa koskeva kysymys on edelleen ratkaisematta.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Dublin-asetuksen osalta käsittely jäi neuvostovaiheeseen. Komissio antaa kevätkauden 2020 aikana uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan paktin, jonka yhteydessä selviää, miten KOM päättää edetä kyseisen ehdotuksen osalta. On mahdollista, että komissio esittää siinä merkittäviä järjestelmää koskevia uudistusehdotuksia.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 2.6.2016. U-jatkokirjelmä on annettu 28.3.2018.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotuksella olisi toteutuessaan merkittäviä seuraamuksia turvapaikkamenettelyyn ja hakijoiden jakautumiseen jäsenvaltioiden kesken.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja rajavartiolaitos sekä useiden muiden ministeriöiden hallinnonalat, eniten oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti.

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Kukka Krüger, puh. 0295 488 248

Komission ehdotus asetukseksi uudelleensijoittamisesta

Komission ehdotus (KOM (2016) 468 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin uudelleensijoittamista koskevien puitteiden luomiseksi (asetus uudelleensijoittamisesta).

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksellaan komissio pyrkii parantamaan suojelun tarpeessa olevien ihmisten laillista ja turvallista pääsyä jäsenvaltioiden alueelle ja vähentämään laajamittaista laitonta maahanmuuttoa. Ehdotuksella pyritään myös yhtenäistämään jäsenvaltioiden uudelleensijoittamis- ja humanitaarisen maahanpääsyn käytännöt luomalla toiminnalle yhteiset säännöt.

Ehdotus ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan hyväksyä ja panna täytäntöön kansallisia uudelleensijoittamis- ja humanitaarisen maahanpääsyn järjestelyjä, sikäli kuin ne eivät vaaranna ehdotetun asetuksen mukaisten unionin tavoitteiden saavuttamista. Ehdotuksessa määritellään uudelleensijoitettavien henkilöiden valinta- ja poissulkemiskriteerit. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioita tuetaan taloudellisesti kutakin uudelleensijoitettavaa ja humanitaarisen maahanpääsyn kautta otettavaa henkilöä kohden silloin kun sijoittaminen tapahtuu ehdotetun asetuksen mukaisesti.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Uudelleensijoittamista koskevan ehdotuksen käsittely jäi trilogivaiheeseen. Komissio antaa kevätkauden 2020 aikana uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan paktin, jonka yhteydessä selviää, miten komissio päättää edetä kyseisen ehdotuksen osalta.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä annettiin 25.8.2016 ja U-jatkokirjelmä annettiin 2.6.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotus aiheuttaisi tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti ulkomaalaislakia. Ehdotuksella voi olla vaikutuksia valtion talousarvioon.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisi-osasto ja rajavartiolaitos-osasto, ulkoministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Mirka Eirola, puh. 0295 488 383

Komission ehdotus Eurodac-järjestelmän lujittamiseksi sekä asetuksen (EU) 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi

Komission ehdotus KOM (2016) 272 lopullinen Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi, laittomasti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnistamiseksi sekä jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja Europolin esittämistä, Eurodac-tietoihin

lainvalvontatarkoituksessa tehtäviä vertailuja koskevista pyynnöistä (uudelleenlaadittu) (Eurodac-asetus).

EU-säädöksen valmistelu

Komissio ehdottaa nykyisen Eurodac-asetuksen soveltamisalan laajentamista niin, että jäsenvaltiot voisivat tallentaa ja hakea Eurodac-rekisteristä myös sellaisten kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tietoja, jotka eivät ole hakenneet kansainvälistä suojelua ja jotka oleskelevat EU:n alueella laittomasti. Biometristä tunnistejärjestelmää laajennetaan niin, että jäsenmaille tulee velvollisuus sormenjälkien ottamiseen kaikista sormista ja kasvokuvien ottamiseen yli 6-vuotiailta turvapaikanhakijoilta, kolmannen maan kansalaisilta ja kansalaisuudettomilta henkilöiltä. Pyrkimyksenä on parantaa maahanmuutto- ja turvapaikkaviranomaisten mahdollisuuksia tunnistaa unionin alueella laittomasti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset tai turvapaikanhakijat ilman, että tietoja tarvitsee pyytää toiselta jäsenvaltiolta erikseen. Järjestelmän tietoja voidaan käyttää myös terrorismirikosten sekä muiden rikoksien ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja tutkimiseksi. Biometristen tunnistetietojen tallentamisen alaikärajan laskeminen auttaa lasten tunnistamista sellaisissa tilanteissa, joissa he joutuvat erilleen vanhemmistaan. Käsittelyn yhteydessä ehdotukseen on tehty useita muutosehdotuksia koskien muun muassa lainvalvontaviranomaisten rekisteriin pääsyn yksinkertaistamista ja uudelleensijoitettavien henkilöiden Eurodaciin rekisteröintiä.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Eurodac-asetuksen käsittely jäi trilogivaiheeseen. Komissio antaa kevätkauden 2020 aikana uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan paktin, jonka yhteydessä selviää, miten komissio päättää edetä kyseisen ehdotuksen osalta.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 2.6.2016, U-jatkokirjelmät on annettu 2.12.2016, 1.3.2017 ja 27.4.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Asetus ei sinänsä aiheuttaisi vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotuksella on joitain taloudellisia vaikutuksia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Maahanmuutto-osasto

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisi-osasto ja rajavartiolaitos-osasto sekä oikeusministeriö.

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Kukka Krüger, puh. 0295 488 248

Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista

Komission ehdotus (KOM (2016) 465 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (vastaanottodirektiivi).

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksella pyritään vähentämään edelleen liikkumista hakijalle asetetulla velvollisuudella oleskella tietyllä alueella ja velvollisuuden rikkomisesta seuraavilla muutoksilla vastaanottopalveluihin. Luvattoman edelleen liikkumisen tai pakenemisen estämiseksi ehdotukseen sisältyy myös uusi säilöönnottoeruste.

Ilman huoltajaa olevan lapsen edustajajärjestelmää koskevia säännöksiä on tarkoitus yhdenmukaistaa ja ehdotuksessa säädetään määräajasta edustajan määräämiselle.

Hakijoiden kotoutumismahdollisuuksia ja taloudellista omatoimisuutta on tarkoitus yhteinäistää asettamalla yhteiset aikarajat työnteko-oikeuden alkamiselle ja vahvistamalla hakijoiden oikeus yhdenvertaiseen kohteluun suhteessa jäsenvaltion kansalaisiin työelämässä.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Vastaanottodirektiivin käsittely jäi trilogivaiheeseen. Komissio antaa kevätkauden 2020 aikana uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan paktin, jonka yhteydessä selviää, miten komissio päättää edetä kyseisen ehdotuksen osalta.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä annettiin 25.8.2016. U-jatkokirje annettiin 30.6.2018.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotus aiheuttaisi tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti lakia kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta. Ehdotuksella voi olla vaikutuksia valtion talousarvioon.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja rajavartiolaitos sekä eräiden muiden ministeriöiden hallinnonala, erityisesti sosiaali- ja terveysministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Berit Kiuru, puh. 050 399 7868

Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi

Komission ehdotus (KOM (2018) 634 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadittavaksi direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (paluudirektiivi).

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksella on tarkoitus tehostaa palauttamista perusoikeuksia, erityisesti palauttamiskiellon periaatetta kunnioittaen. Ehdotuksella pyritään varmistamaan turvapaikka- ja palauttamismenettelyjen välinen yhtenäisyys.

Palauttamispäätösten tekemistä ja niitä koskevaa muutoksenhakua tehostettaisiin. Ehdotuksella myös luotaisiin palauttamismenettelyä yksinkertaistava rajamenettely, jota sovellettaisiin paluuvaikeuksien alaisiin kolmansien maiden kansalaisiin, joiden kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on hylätty rajalla tapahtuvassa turvapaikkamenettelyssä.

Ehdotus sisältää puitteet laittomien muuttajien ja kansallisten viranomaisten väliselle yhteistyölle sekä vapaaehtoiselle paluulle. Komissio ehdottaa tehokkaampia välineitä palauttamisten hallinnolliseen käsittelyyn sekä säilöönnoton tehokkaampaa käyttöä palauttamisten täytäntöönpanon tukemiseksi.

Komissio antoi 12.9.2018 ehdotuksen paluudirektiivin uudistamiseksi (KOM (2018) 634 lopullinen). Direktiivistä saavutettiin Romanian puheenjohtajuuskaudella neuvoston osittainen yleisnäkemyks, jonka ulkopuolelle jäi rajamenettelyä koskeva sääntely. Euroopan parlamentin vastuuvaiokunta LIBE ei muodostanut kantaansa direktiivistä ennen parlamenttivaaleja. Komissio antaa kevätkauden 2020 aikana uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan paktin, jonka yhteydessä selviää, miten komissio päättää edetä paluudirektiiviehdotuksen osalta.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä annettiin 25.10.2018.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotus aiheuttaa tarpeen muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti ulkomaalaislain maasta poistamista ja turvaamistoimia koskevia säännöksiä. Ehdotuksella voi olla vaikutuksia valtion talousarvioon.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisi-osasto ja rajavartiolaitos-osasto.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Berit Kiuru, puh. 050 399 7868

2.2 Vuonna 2020 käynnistyvät hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Hanke kansainvälistä suojelua saavien perheenhdistämisen edistämiseksi

SM034:00/2019

Tavoite: Tavoitteena on laatia hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamiseksi niin, että toimeentuloedellytyksen soveltaminen oleskeluluvan saaneiden alaikäisten perheenkokoajien perheenhdistämiseen lopetetaan. Lisäksi arvioidaan ja valmistellaan muut mahdolliset rajaukset toimeentuloedellytyksen soveltamiseen.

Aikataulu: Hanke asetetaan keväällä 2020 ja hallituksen esitys eduskunnalle on tarkoitus antaa kevädistuntokaudella 2021. Aikataulu voi muuttua riippuen hankkeen lopullisesta asettamisajankohdasta ja hankkeen laajuudesta.

Organisointi: Hankkeen valmistelusta vastaa erityisasiantuntija Tuuli Tuunanen maahanmuutto-osaston oikeudellisesta yksiköstä. Valmisteluun osallistuu lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola samasta yksiköstä sekä myöhemmin määrättävä säädösvalmisteluavustaja maahanmuutto-osaston ohjaus- ja kehittämissyksiköstä.

Osallisuus ja viestintä: Sidosryhmäyhteistyössä keskeisessä asemassa ovat hallinnonalalla Maahanmuuttovirasto sekä lisäksi ulkoministeriö. Valmisteluun liittyy normaali kuulemismenettely. Tiedottaminen suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeessa arvioidaan lainsäädäntömuutostarpeet sekä valmistellaan tarvittavat säädösmuutosehdotukset.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Kyllä. Hallitusohjelmassa todetaan, että toimeentuloedellytyksen soveltaminen kansainvälisen suojelun tarpeen perusteella oleskeluluvan saaneisiin alaikäisiin perheenkokoajiin lopetetaan (s. 82).

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Kyllä

Suhde talousarvioon: Hankkeen yhteydessä selvitetään ehdotettavien muutosten kustannukset ja niiden vaikutukset valtion talousarvioon.

Liittykö muiden osastojen ja ministeriöiden toimialaan: Ulkoministeriö.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Tuuli Tuunanen, puh. 050 456 0803

Laajamittaiseen maahantuloon varautuminen

SMDno-2020-573

Tavoite: Tavoitteena on valmistella lainsäädännön muutokset, joilla kehitetään laajamittaisen maahantulon hallintaa ja laajamittaiseen maahantuloon varautumista. (Hankkeessa täsmennetään kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta ja ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) sääntelyä laajamittaiseen maahantuloon varautumisesta. Valmistellaan kansalliseen lainsäädäntöön säännökset Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) tukeen turvautumisesta.)

Aikataulu: Hanke asetetaan keväällä 2020 ja hallituksen esitys eduskunnalle on tarkoitus antaa kevätistuntokaudella 2021. Aikataulu voi muuttua riippuen hankkeen lopullisesta asettamisajankohdasta ja hankkeen laajuudesta.

Organisointi: Hankkeen valmistelusta vastaa lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola maahanmuutto-osaston oikeudellisesta yksiköstä. Valmisteluun osallistuvat erityisasiantuntijat Satu Kaskinen ja Sanna Montin samasta yksiköstä sekä neuvotteleva virkamies Tiina Snellman maahanmuutto-osaston ohjaus- ja kehittämissyksiköstä. Säädosvalmisteluavustajana toimii Niina Koivunen ohjaus- ja kehittämissyksiköstä.

Osallisuus ja viestintä: Maahanmuutto-osaston hankeryhmä valmistelee muutokset yhteistyössä sisäministeriön osastojen ja erillisyyksiköiden sekä hallinnonalan virastojen (Maahanmuuttovirasto, Poliisihallitus) kanssa. Keskeisiä sidosryhmiä ovat ministeriöistä työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö sekä aluehallintoviranomaiset (AVI, ELY). Valmisteluun liittyy normaali kuulemismenettely. Tiedottaminen suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeessa arvioidaan lainsäädäntömuutostarpeet sekä valmistellaan tarvittavat säädosmuutosehdotukset.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitetta, että maahanmuutto on hallittua ja kestävää.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, rajavartiolaitos-osasto, pelastusosasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö.

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola, puh. 0295 488 215

Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuodelle 2021

Tavoite: Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta on voimassa vuoden 2020 loppuun. Uusi asetus tulee saattaa voimaan vuoden 2021 alusta, jotta Maahanmuuttoviraston suoritteista voidaan periä maksu. Hankkeen tehtävänä on laatia ehdotus sisäministeriön asetukseksi. Asetusluonnokseen tulee liittää perustelumuis-tio raha-asiainvaliokunnan käsittelyä varten.

Aikataulu: Hanke asetetaan keväällä 2020. Asetus annetaan syysistuntokaudella 2020 ja asetus tulee voimaan 1.1.2021.

Organisointi: Hanke tehdään virkatyönä. Asetus valmistellaan maahanmuutto-osastolla. Lisäksi asetusta valmistellaan Maahanmuuttoviraston maksullisten suoritteiden puitesopimuksen ohjausryhmässä, jossa on edustajat edustajat valtiovarainministeriöstä, ulkoministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, Maahanmuuttovirastosta sekä sisäministeriön hallinto- ja kehittämisosastolta. Maahanmuutto-osaston edustajat toimivat ohjausryhmän puheenjohtajana ja sihteerinä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen keskeiset sidosryhmät ovat Maahanmuuttovirasto, valtiovarainministeriö, ulkoministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö. Sidoryhmät ovat edustettuina ohjausryhmässä.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Asetuksella on taloudellisia vaikutuksia. Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuuden omakustannusvaikutusten arviointi on olennainen osa asetuksen valmistelua.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan:

Suhde SM:n konsernistrategiaan: 4. Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävää

Suhde talousarvioon: Kyseessä ei ole budjettilaki, asetus kuitenkin liittyy talousarvion momenttiin 26.40.21. Maahanmuuttoviraston toimintamenot.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön hallinto- ja kehittämisosasto.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Satu Kaskinen, p. 0295 488 680.

3 PELASTUSOSASTO

3.1 Käynnissä olevat hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Pelastustoimen laitteista annetun lain uudistaminen

SM036:00/2017; SMDno-2017-2100

Tavoite: Uudistetaan pelastustoimen laitteista annettu laki (10/2007) ja lakiin liittyvä asetustasoinen sääntely. Nykyinen laki on annettu vuonna 2007, mutta lain ja asetusten sisältö on pääosin 1990-luvulta. On myös selvennettävä lain suhdetta rakennusten palo- ja käyttöturvallisuutta sekä tuoteturvallisuutta koskeviin muihin EU-säädöksiin. Lisäksi on tarkistettava henkilörekistereitä koskevan sääntelyn riittävyys ja toteutettava muut lainsäädäntömuutokset, jotka ovat tarpeen mm. oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain voimaantulon johdosta.

Aikataulu: Hanke asetettu 1/2018. Lausuntokierros kesällä 2020 ja samanaikaisesti EU:n teknisiä määräyksiä koskeva ilmoitusmenettely. Hallituksen esitys annetaan syksyllä 2020. Lain voimaantulo 1.1.2021.

Organisointi: Virkatyö, valmistelijat neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi, yli-insinööri Jaana Rajakko ja pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki. Valmistelun tueksi on asetettu työryhmä, jossa on edellisten lisäksi henkilöt Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta.

Osallisuus ja viestintä: Sääntely kohdistuu paloturvallisuuslaitteiden valmistajiin, maa- hantuojaan ja myyjiin sekä toiminnanharjoittajiin, jotka asentavat, huoltavat ja tarkastavat laitteita. Valvontaviranomaisena on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Valmistelun aikana on järjestetty kolme keskustelutilaisuutta, joihin osallistui alan toimijoita yrityksistä ja järjestöistä. Lausuntokierros toteutetaan Lausuntopalvelun kautta.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Nykyiseen sääntelyyn verrattuna useat muutokset ovat luonteeltaan teknisiä tai sääntelyä täsmentäviä. Vaikutusten arvioinnissa painopiste on yritysvaikutuksissa, ja arvioinnissa hyödynnetään työ- ja elinkeinoministeriön sääntelytaakkalaskuria.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Paloturvallisuuslaitteiden sääntelyn tarkoituksena on, että tuotteet ovat käyttötarkoitukseensa sopivia ja turvallisia käyttää ja että laitteiden asennus-, huolto- ja tarkastustyöt tehdään asianmukaisesti. Toimivat ja tarkoituksenmukaiset paloturvallisuuslaitteet edistävät ihmisten ja yhteisöjen kykyä ehkäistä onnettomuuksia ja toimia niiden sattuessa.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Liittyy ympäristöministeriön (rakennusten palo- ja käyttöturvallisuus ja rakennustuotteet) ja työ- ja elinkeinoministeriön (tuoteturvallisuus ja markkinavalvonta) toimialoihin.

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi, p. 02954 88432.

Pelastustoimen järjestämislaki

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella hallituksen esitys laiksi pelastustoimen järjestämisestä. Pelastustoimen järjestäminen siirrettäisiin kunnilta maakuntien vastuulle. Tarkoituksena on tehostaa pelastustoimen voimavarojen käyttöä sekä parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua. Tavoitteena on erityisesti pelastustoimen ohjausjärjestelmän kehittäminen siten, että se mahdollistaa tarvittaessa nykyistä paremmin valtakunnalliset ja yhdenmukaiset toimintamallit, yhteiset tietojärjestelmät ja yhdenmukaiset palvelut koko maassa. Tavoitteena olisi myös säilyttää pelastustoimen mahdollisuudet tuottaa nykyisen kaltaisella tavalla ensihoito- ja ensivastepalveluita sen mukaan, kuin siitä sovitaan sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Aikataulu: Säädösvalmistelu on käynnistynyt syksyllä 2019 osana maakuntauudistusta sekä sosiaali- ja terveystoimen vastaavaa hankekokonaisuutta. Hankkeen aikataulu on sidottu sosiaali- ja terveystoimen ja maakuntauudistuksen aikatauluun. Ehdotus laiksi pelastustoimen järjestämiseksi on tarkoitus antaa samalla hallituksen esityksellä sosiaali- ja terveystoimen uudistusta ja maakuntauudistusta koskevan lainsäädännön kanssa.

Organisointi: Virkatyö, valmistelija hallitusneuvos Ilpo Helismaa.

Osallisuus ja viestintä: Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön vastuulla olevan sosiaali- ja terveystoimen ja maakuntauudistuksen puitteissa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön vastuulla olevan sosiaali- ja terveystoimen ja maakuntauudistuksen puitteissa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystoimien järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Pelastustoimen ja ensihoidon tiiviin yhteyden tuoma synergiaetua turvataan sote-uudistuksessa.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Hanke valmistellaan yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön vastuulla olevan sosiaali- ja terveystoimen ja maakuntauudistuksen kanssa.

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Ilpo Helismaa, p. 02954 88422

Vaaratiedotteesta annetun lain muuttaminen

SM039:00/2019; SMDno-2019-1618

Tavoite: Tarkistetaan vaaratiedotteesta annetun lain (466/2012) sääntely siten, että se vastaa EU:n nk. telepakettidirektiivistä (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (EU (2018/1972)) johtuvia vaatimuksia liittyen väestön varoittamiseen.

Aikataulu: Toimikausi määräytyy liikenne- ja viestintäministeriön hankkeen LVM004:00/2019 (sähköisen viestinnän palveluista annetun lain uudistaminen) mukaisesti. Hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi keväällä 2020 ja lainmuutokset tulisivat voimaan 19.9.2020.

Organisointi: Liikenne- ja viestintäministeriössä tapahtuvaan valmisteluun osallistuvat pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki ja erityisasiantuntija Mikko Jääskeläinen.

Osallisuus ja viestintä: LVM:n hankkeen puitteissa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Liikenne- ja viestintäministeriön hankkeen puitteissa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriössä liittyy poliisiosaston ja rajavartiolaitos-osaston toimialaan; vaaratiedotteiden antamiseen toimivaltaisten viranomaisten osalta liitoksia muiden ministeriöiden hallinnonaloihin.

Yhteyshenkilöt: Pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki, p. 02954 88419 ja erityisasiantuntija Mikko Jääskeläinen, p. 02954 88425.

Hallituksen esitys pelastuslain 109 §:n muuttamisesta (viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset)

Tavoite: Pelastuslain 109 §:n mukaan ”Jos sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 250 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisverkon käytettävyys rakennuksessa tai rakennelmassa, jossa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski, on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisverkon käytettävyys ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi, alueen pelastusviranomaisen voi määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.”

Viranomaisverkkoa ollaan muuttamassa siten, että se toimisi jatkossa palveluna kaupallisessa verkossa. Tämän vuosi pelastuslain 109 §:n sääntelyä tulee muuttaa siten, että nykyistä vastaava velvoite verkon kuuluvuudesta jatkossakin on voimassa.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi 3.2.-31.12.2020. Lausuntokierros kesällä 2020. Hallituksen esitys annetaan syksyllä 2020. Lain voimaantulo 1.1.2021.

Organisointi: Virkatyö; vastuuvalmistelija: johtava asiantuntija Linda Viitala, muut valmistelijat: hallitusneuvos Ilpo Helismaa ja yli-insinööri Arto Lönnroth.

Osallisuus ja viestintä: Sääntely kohdistuu turvallisuuskriittisten rakennusten omistajiin. Keskeisiä sidosryhmiä ovat lisäksi Suomen Erillisverkot ja pelastuslaitokset. Valmistelussa järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arvioinnissa painopiste on rakennusten omistajiin kohdistuvissa taloudellisissa vaikutuksissa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Linda Viitala, p. 0295 488 299, hallitusneuvos Ilpo Helismaa, p. 0295 488 422.

Pelastuslain muuttamistarpeiden esiselvityshanke

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on laatia hallitusohjelman mukainen kokonaisvaltainen selvitys pelastuslain uudistamiseksi.

Aikataulu: Hanke asetettu 3.2.2020. Esiselvityksen suunniteltu valmistuminen 12/2020. Lausuntokierros 1–2/2021.

Organisointi: Virkatyö, valmistelija hallitusneuvos Ilpo Helismaa. Valmistelun tueksi asetetaan seurantaryhmä, valmistelujaostoja ja projektiryhmä.

Osallisuus ja viestintä: Seurantaryhmään ja valmistelujaostojen työhön osallistuu ja ne kuulevat tarvittavassa laajuudessa pelastustoimen viranomaisia ja järjestöjä. Jaostojen ehdotuksista järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hanke on esiselvityshanke. Hankkeen pohjalta asetetaan lainsäädäntöhanke pelastuslain uudistamiseksi.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan uudistetaan pelastuslaki kokonaisvaltaisen selvityksen pohjalta.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Ilpo Helismaa, p. 02954 88422

3.2 Vuonna 2020 käynnistyvät hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain uudistaminen esiselvityksen pohjalta

Tavoite: Tehdään lainsäädäntöön muutoksia esiselvityksen pohjalta.

Aikataulu: Hanke asetetaan vuonna 2020, HE annetaan vuonna 2021 (tavoite) ja lainsäädäntö tulee voimaan vuonna 2022 (arvio).

Organisointi: Hanke asetetaan esiselvityksen pohjalta.

Osallisuus ja viestintä: Hallituksen esitys luonnoksesta laaja lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Valmistelun yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Poliisi-osasto, rajavartiolaitos-osasto ja sosiaali- ja terveysministeriö. Liityntä myös liikenne- ja viestintäministeriön alan lainsäädäntöön.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Linda Viitala, p. 02954 88299.

3.3 Vuosina 2021–2023 käynnistyvät hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Pelastuslain uudistaminen esiselvityksen pohjalta

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella hallituksen esitys, jolla uudistetaan pelastuslaki kokonaisvaltaisen selvityksen pohjalta.

Aikataulu: Hankkeen asettaminen keväällä 2021. HE 2022 (tavoite).

Organisointi: Virkatyö, valmistelija hallitusneuvos Ilpo Helismaa. Hankkeen tueksi asetetaan työryhmiä ja ohjausryhmä.

Osallisuus ja viestintä: Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Määritellään esiselvityshankkeen valmistuttua.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan uudistetaan pelastuslaki kokonaisvaltaisen selvityksen pohjalta.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Ilpo Helismaa, p. 02954 88422

Pelastustoimen koulutusuudistuksen edellyttämät lainsäädäntömuutokset

Tavoite: *Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen* loppuraportin (sisäministeriön julkaisu 8/2018) ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta sisäministeriö käynnistää vuonna 2020 *Pelastustoimen koulutuksen uudistamishankkeen*. Pelastustoimen koulutusjärjestelmää uudistetaan vastaamaan kansallisia tarpeita ja työssä otetaan huomioon sisäministeriön 3.2.2020 vuosiksi 2020-2021 käynnistämä *Pelastustoimen ja siviilivalmiuden suorituskyky ja suunnitteluperusteet -hankkeen* (SMDno-2020-208) työn tulokset.

Vuonna 2020 käynnistettävässä Pelastustoimen koulutuksen uudistamishankkeessa valmistellaan järjestelmätason tarkistukset pelastustoimen valtakunnalliseen koulutusjärjestelmään, koulutusohjelmiin, tutkintoihin sekä rahoitukseen vuoden 2022 loppuun mennessä.

Edellä kerrotun työn linjausten tultua määriteltyksi käynnistetään vuoden 2022 aikana säädösvalmistelu Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) ja Pelastusopistosta annetun valtioneuvoston asetuksen (658/2006) sekä mahdollisten muiden säädösten muuttamiseksi tarpeellisilta osin. Pelastustoimen ammatilliseen tutkintoon johtavasta koulutuksesta, koulutusohjelmista ja niissä suoritettavista tutkinnoista säädetään Pelastusopistosta annetussa laissa annetun valtuutuksen pohjalta valtioneuvoston asetuksella. Pelastusalan ammattikorkeakoulututkinnon tutkinnonanto-oikeus on Poliisiammattikorkeakoululla siten kuin siitä erikseen säädetään.

Aikataulu: Säädöshankkeen asettaminen vuoden 2022 lopussa Pelastustoimen koulutuksen uudistamishankkeen työn valmistuttua. Säädösvalmistelu 2023-2024. Uudistettu sääntely voimaan vuonna 2024.

Organisointi: Työryhmä/virkatyö, valmistelija johtava asiantuntija Linda Viitala.

Osallisuus ja viestintä: Suunnitellaan säädöshankkeen käynnistämisen yhteydessä.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan Pelastusalan koulutuksen uudistamishankkeessa ja tarpeellisin osin myös lainsäädäntöhankkeessa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Strategian mukaan hyvinvoiva ja ammattitaitoinen henkilöstö on tärkein strategian mahdollistaja ja osaamista kehitetään strategia- ja tulevaisuuslähtöisesti.

Suhde talousarvioon: Kyllä (koulutuksen rahoitusjärjestelmän mahdolliset muutokset)

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: poliisi-osasto (pelastusalan ammattikorkeakoulututkinnon tutkinnonanto-oikeus on Poliisiammattikorkeakoululla)

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Linda Viitala, p. 02954 88299, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p 02954 88236.

Sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella uusi sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista nykyisen asetuksen (1288/2019) voimassaolon päättyessä vuoden 2021 lopussa.

Aikataulu: Hankkeen asettaminen 5/2021. Lausuntokierros 10/2021. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.

Organisointi: irkаты, valmistelija johtava asiantuntija Linda Viitala.

Osallisuus ja viestintä: Asetusluonnoksesta pyydetään lausunto Pelastusopistolta ja valtiovarainministeriöltä.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeessa toteutettavat muutokset ovat pääasiassa teknisiä ja niiden vaikutukset ovat vähäisiä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Linda Viitala, p. 02954 88299, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p 02954 88236.

Sisäministeriön asetus Häätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella uusi sisäministeriön asetus Häätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista nykyisen asetuksen (1287/2019) voimassaolon päättyessä vuoden 2021 lopussa.

Aikataulu: Hankkeen asettaminen 5/2021. Lausuntokierros 10/2021. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.

Organisointi: Virkаты, valmistelija johtava asiantuntija Linda Viitala.

Osallisuus ja viestintä: Asetusluonnoksesta pyydetään lausunto Häätäkeskuslaitokselta, valtiovarainministeriöltä ja sisäministeriön poliisiosastolta.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeessa toteutettavat muutokset ovat pääasiassa teknisiä ja niiden vaikutukset ovat vähäisiä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Linda Viitala, p. 02954 88299, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p 02954 88236.

Sisäministeriön asetus pelastustoimen virkapuvusta ja pelastusviranomaisen henkilökortista annetun sisäministeriön asetuksen muuttamisesta

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on muuttaa pelastustoimen virkapuvusta ja pelastusviranomaisen henkilökortista annettua sisäministeriön asetusta (507/2011) siten, että pelastustoimen virkapuvun yhteydessä on mahdollista käyttää uskonnollisia tunnuksia asetuksessa tarkemmin määritellyin tavoin. Samalla tarkastetaan asetuksen muut päivittämistarpeet. Hankkeen yhteydessä tulee tarkistaa Pelastustoimen virkapuvun tuotekuvausohje 2016 (sisäministeriön julkaisu 32/2016) sekä Pelastustoimen virkapukuohje 2016 (sisäministeriön julkaisu 31/2016).

Aikataulu: Hankkeen asettaminen 9/2021, valmistelu vuoden 2022 loppuun mennessä. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 aikana (asetusmuutosten lisäksi on ennen muutosten voimaantuloa toteutettava virkapuvun tuotekuvausohjeistuksen ja virkapuvun käyttöä koskevan ohjeistuksen muuttaminen sekä virkapukujen tilausjärjestelmään ja -sopimukseen mahdollisesti tehtävät muutokset)

Organisointi: Virkatyö, valmistelija johtava asiantuntija Linda Viitala.

Osallisuus ja viestintä: Asetusluonnoksesta pyydetään lausunto pelastuslaitoksilta, pelastusalan järjestöiltä sekä eri uskonnollisilta yhteisöiltä. Tarkempi viestintä suunnitellaan hanketta asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeella arvioidaan olevan vähemmistöryhmien yhdenvertaisuutta ja rekrytointia pelastustoimen tehtäviin edistävä vaikutus. Hankkeen vaikutukset arvioidaan hankkeen yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan Suomi on entistä tasa-arvoisempi ja yhdenvertaisempi.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Turvallisuuden tunne on korkea: pidämme luottamuksen viranomaisiin korkeana.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Linda Viitala, p. 02954 88299, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p 02954 88236.

Valtioneuvoston asetus yhteistyöstä ja suunnitelmista väestönsuojeluun varautumisessa

Tavoite: Valmistellaan asetus, jossa säännellään väestönsuojeluun varautumisessa tarvittava yhteistyöstä ja suunnitelmista.

Aikataulu: Hanke asetetaan vuonna 2022.

Organisointi: Virkatyö, valmistelijat varautumisjohtaja Jussi Korhonen ja hallitusneuvos Ilpo Helismaa.

Osallisuus ja viestintä: Suunnitellaan hanketta asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Valmistelun yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Turvallisuuden tunne on korkea; ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, liikenne- ja viestintäministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ja puolustusministeriö.

Yhteyshenkilö: Varautumisjohtaja Jussi Korhonen, p. 02954 88289.

4 RAJAVARTIO-OSASTO

4.1 Käynnissä olevat hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Rajavartiolaitoksen antaman koulutuksen kustannusten korvaamista koskeva sisäministeriön asetus

SM036:00/2010, RVL Dno-2019-1288

Tavoite: Kumotaan Rajavartiolaitoksen virkamiesten koulutuskustannusten korvaamisesta annettu sisäasiainministeriön asetus (721/2007) ja annetaan kokonaan uusi asetus. Asetuksen säännöksiin on tarpeen tehdä muutoksia mm. palvelussitoumuksesta johtuvan korvausvelvollisuuden määräytymisen perusrakenteen yhdenmukaistamiseksi ja korvausvelvollisuuden määrien päivittämiseksi.

Aikataulu: Hanke on asetettu syyskuussa 2019. Lausuntokierros syys-lokakuussa 2019. Asetus tulee voimaan keväällä 2020.

Organisointi: Virkatyönä rajavartio-osastolla.

Osallisuus ja viestintä: Asetusluonnoksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, puolustusministeriöltä ja Rajavartiolaitoksen henkilöstöjärjestöiltä. Tavanomainen hanke-tiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen, p. 0295 421 603

Rajavartiolainsäädännön muutostarpeiden arviointi

SM049:00/2019, RVLDno-2019-1722

Tavoite: Arvioidaan esiselvityshankkeena rajavartiolainsäädännön toimivuutta ja mahdollisia muutostarpeita.

Aikataulu: Hanke asetetaan 1/2020, arviomuistio valmistuu 5/2020, lausuntokierros alkusyksyllä 2020, jonka jälkeen päätetään varsinaisen säädöshankkeen asettamisesta.

Organisointi: Esiselvitys tehdään virkatyönä rajavartio-osastolla. Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Esiselvityksessä laaditaan arviomuistio, joka lähetetään lausuntokierrokselle keskeisille sidosryhmille.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 2-4. (Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan; Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävä)

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön maahanmuutto-osasto, poliisiosasto .

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen, p. 0295 421 603

EU-SÄÄDÖSHANKKEET JA NIIDEN KANSALLISET TÄYTÄNTÖÖNPANOHANKKEET

Älykkäät rajat -hanke

EU-säädökset

1) Eurooppalainen rajanylitystietojärjestelmä (EES)

Rajanylitystietojärjestelmää koskeva asetus (EU) 2017/2226 tuli voimaan 29.12.2017. EES-järjestelmän tarkoituksena on rekisteröidä sähköisesti jäsenvaltioiden alueella lyhytaikaiseen oleskeluun oikeutettujen kolmansien maiden kansalaisten henkilötiedot sekä maahantulo- ja maastalähtöajat ja -paikat ja laskea heidän sallitun oleskelunsa kesto. Järjestelmän käyttö aloitetaan komission myöhemmin päättämänä ajankohtana.

2) Schengenin rajasäännösten muutos

Asetus (EU) 2017/2225 sisältää EES-asetuksen edellyttämät muutokset Schengenin rajasäännösten, ja se tuli voimaan 29.12.2017. Asetusta sovelletaan EES-järjestelmän käyttöönottopäivästä alkaen.

3) Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmä (ETIAS)

Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän perustamista koskeva asetus (EU) 2018/1240 tuli voimaan 9.10.2018. ETIAS-järjestelmä on viisumivapaiden kolmansien maiden kansalaisille tarkoitettu ennakkorekisteröitymisjärjestelmä, jonka avulla pyritään selvittämään ennakolta Schengenin rajasäännösten määriteltyjen maahantuloedellytysten täyttymistä, tehostamaan rajatarkastuksia ja tukemaan Schengenin tietojärjestelmälle asetettuja tavoitteita. Järjestelmän käyttö aloitetaan komission myöhemmin päättämänä ajankohtana.

EU-säädöksen valmistelu

4) ETIAS-pääsyn edellytykset

Euroopan komissio antoi 7.1.2019 kaksi asetusesitystä, joilla pyritään vahvistamaan ETIAS-järjestelmän täysimääräiseen käyttövalmiuteen saattamiseksi tarvittavat tekniset muutokset muuttamalla säädöksiä, jotka koskevat ETIAS-järjestelmästä tehtyjä kyselyitä EU:n muihin tietoteknisiin järjestelmiin (COM (2019) 3 ja COM (2019) 4).

Neuvoston neuvottelumandaatti hyväksyttiin heinäkuussa 2019. Euroopan parlamentti ei ole vielä aloittanut käsittelyään.

Eduskunnan informointi: U 10/2019 vp, 3.10.2019.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Kansallisessa lainsäädännössä on tarpeen antaa täydentäviä säännöksiä toimivaltaisista viranomaisista ja kansallisista yhteyspisteistä. Lisäksi henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä on tarkistettava. Asetukset edellyttävät muutoksia rajavartiolaitokseen (578/2005), henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin (639/2019), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin (616/2019), henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin (650/2019), ulkomaalaislakiin (301/2004) ja rikosrekisterilakiin (770/1993).

EES- ja ETIAS-järjestelmien käyttöönotto aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia usealla eri hallinnonalalla. Järjestelmien käyttöönotto edellyttää tietojärjestelmämuutoksia, henkilöresurssi- ja materiaalisyökyksiä sekä henkilöstön koulutusta. Kustannukset on tarkoitus kattaa osittain EU-rahoituksella. Kansallisesta rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelman (JTS) ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. ETIAS-järjestelmän käyttöönotto voi aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia myös liikenteenharjoittajille.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö, ulkoministeriö, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano

Eurooppalaisesta rajanylitystietojärjestelmästä (EES) ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmästä (ETIAS) annettujen asetusten edellyttämien säädösmuutosten valmistelu (SM040:00/2019, RVLdno-2019-1408)

Tavoite: Hankkeen tehtävänä on valmistella EES- ja ETIAS-asetusten edellyttämät säädösmuutokset. Hankkeessa arvioidaan myös neuvoston päätöksen 2008/633/YOS mukaisesti nimetyt kansalliset yhteyspisteet VIS-järjestelmän lainvalvontakäyttöä varten ja valmisteluun tarvittaessa niitä koskevat muutokset.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 1.11.2019 - 30.6.2022. Tavoitteena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syysistuntokaudella 2020. Säädösmuutosten on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti, kun EES- ja ETIAS-järjestelmät otetaan komission päätöksellä käyttöön.

Organisointi: Hankkeen perusvalmistelua varten on perustettu työryhmä, jossa ovat edustettuina sisäministeriön rajavartio-osasto, poliisiosasto, maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö, ulkoministeriö, valtiovarainministeriö, Poliisihallitus, keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, Maahanmuuttovirasto ja Tulli. Hankkeen sihteeristöön on nimetty jäsenet sisäministeriön rajavartio-osastolta, poliisiosastolta, maahanmuutto-osastolta, valtiovarainministeriöstä ja suojelupoliisista. Sihteeristö vastaa hankkeen jatkovalmistelusta virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Keskeiset sidosryhmät ovat hankkeen työryhmän ja sihteeristön jäseninä. Työryhmän on lisäksi kuultava oikeusministeriötä ja Oikeusrekisterikeskusta. Työryhmä kuulee tarpeen mukaan myös muita asiantuntijoita. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestetään kirjallinen lausuntokierros. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Suurin osa EES- ja ETIAS-järjestelmien käyttöönottoon liittyvistä taloudellisista vaikutuksista aiheutuu suoraan EES- ja ETIAS-asetuksiin sisältyvästä sääntelystä. Kansalliset lainsäädäntömuutokset aiheuttavat taloudellisia vaikutuksia erityisesti Rajavartiolaitoksessa, poliisihallinnossa, maahanmuuttohallinnossa ja Tullissa. Lainsäädäntömuutosten taloudelliset vaikutukset liittyvät muun muassa EES- ja ETIAS-järjestelmien kansallisten yhteispisteiden järjestelyihin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 2-4 (Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan; Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävää).

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö, ulkoministeriö, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilöt: Rajavartiolytarkastaja Anne Ihanus, p. 0295 41608

Asetus eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta

EU-säädös

Eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskeva asetus (EU) 2019/1896 tuli pääosin voimaan 4.12.2019. Asetus päivittää eurooppalaista raja- ja merivartiostoa ja EUROSURia (European Border Surveillance System, Euroopan rajavalvontajärjestelmä) koskevan sääntelyn. ERM-V2:een liittyvät myös palautukset ja yhteistyö kolmansien maiden kanssa. Asetukseen liittyvien toimenpidesäännösten valmistelu on aloitettu komiteamenettelyssä.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Kansallisessa lainsäädännössä on tarpeen muuttaa täydentäviä säännöksiä toimivaltaisista viranomaisista. Asetus aiheuttaa muutostarpeita ainakin rajavartiolakiin (578/2005), poliisilakiin (872/2011) ja henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin (639/2019). Asetuksella on vaikutuksia valtion talousarvioon erityisesti sisäministeriön hallinnonalalla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön maahanmuutto-osasto, poliisiosasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö, oikeusministeriö, ulkoministeriö, valtiovarainministeriö, poliisi, Tulli ja Maahanmuuttovirasto.

Kansallinen täytäntöönpano

Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen edellyttämien säädösmuutosten valmistelu (SM001:00/2020, RVL Dno-2019-1873)

Tavoite: Hankkeen tehtävänä on valmistella asetuksesta aiheutuvat kansallisten säännösten muutokset.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 6.2.-31.12.2020. Ehdotukset valmistuvat huhtikuussa 2020. Kirjallinen lausuntokierros järjestetään touko-kesäkuussa 2020. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syyskuussa 2020. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2021.

Organisointi: Perustetaan työryhmä, jossa ovat mukana sisäministeriön rajavartio-osasto, maahanmuutto-osasto, poliisiosasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö sekä ulkoministeriö, valtiovarainministeriö, poliisi, Tulli ja Maahanmuuttovirasto. Työryhmässä kuullaan asiantuntijana yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoa.

Osallisuus ja viestintä: Keskeiset sidosryhmät nimitetään hanketyöryhmään. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestetään kirjallinen lausuntokierros. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen toimenpidesuunnitelmaan sekä hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 2-4 (Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan; Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävää).

Suhde talousarvioon: Kyllä

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön maahanmuutto-osasto, poliisiosasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö, oikeusministeriö, ulkoministeriö, valtiovarainministeriö, poliisi, Tulli ja Maahanmuuttovirasto.

Yhteyshenkilö: Yksikön päällikkö Matti Pitkäniitty, p. 0295 421 131 ja lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen, p. 0295 421 603.

Sisärajavalvonnan toteuttamista koskeva Schengenin rajasäännösten muutosehdotus

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 27.9.2017 Schengenin rajasäännösten (EU) N:o 2016/399 muutosehdotuksen, joka koskee sisärajavalvonnan toteuttamista (COM (2017) 571).

Sisärajoilla tapahtuvaa valvontaa on voitu aiemminkin käyttää tilanteissa, joissa yleinen turvallisuus vaarantuu tai vakavat puutteet ulkorajavalvonnassa vaarantavat vapaan liikkuuuden alueen toiminnan. Nykyisessä tilanteessa esiin nousseet uhkat, kuten esimerkiksi terrorismi, ovat osoittautuneet pitkäkestoisemmiksi tilanteiksi kuin aiemmin arviointiin. Komission ehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa entistä pitkäkestoisempi valvonta sisärajoilla, mikäli yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuu vakavaa uhkaa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan valvontaa voidaan tehdä tällä perusteella enintään noin 8 kuukautta. Komissio on ehdottanut uudeksi maksimi-ajaksi 3 vuotta ja 2 kuukautta. Pidentyneen valvonta-ajan vastapainoksi lisättäisiin päätöksen perustelujen läpinäkyvyyttä sekä liitettäisiin haitallisten vaikutusten kohteeksi joutuvat EU-maat tiiviimmin osaksi keskusteluprosessia, jolla pyritään minimoimaan valvonnan haittavaikutukset.

Ehdotuksesta käytiin ensimmäinen poliittinen keskustelu neuvostossa 13.10.2017 ja käsittely on aloitettu Rajat-työryhmässä 26.10.2017. Neuvoston neuvottelumandaatti

hyväksyttiin 19.6.2018 ja Euroopan parlamentti on äänestänyt kannastaan syys-lokakuussa 2018, mutta asetusta koskevia trilogi-neuvotteluita ei ole käynnissä. Euroopan parlamentti on päättänyt ensimmäisen luennan keväällä 2019. Asian jatkokäsittely on avoinna.

Eduskunnan informointi: U 61/2017 vp, 2.11.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Alustavan arvion mukaan ehdotukseen ei liity kansallisen lainsäädännön tarpeita tai taloudellisia vaikutuksia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asia valmistellaan rajavartio-osastolla, jonka edustajat osallistuvat neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asiaa valmistellaan yhteistyössä poliisiosaston ja maahanmuutto-osaston kanssa. Valmisteluun osallistuu myös oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisi-osasto ja maahanmuutto-osasto, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilö: Yksikön päällikkö Matti Pitkäniitty, p. 0295 421 133

4.2 Vuonna 2020 käynnistyvät hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen

Tavoite: Tehdään asetukseen lentoliikenteen rajanylityspaikkoja koskevat välttämättömät muutokset.

Aikataulu: Aikataulu tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen aikana kuullaan sisäministeriön poliisiosastoa, muuta poliisihallintoa, valtiovarainministeriötä, Tullia, liikenne- ja viestintäministeriötä ja asianomaisia kuntia. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Asetukseen tehdään välttämättömät muutokset, jotka johtuvat toteutuneista lentopaikkojen muutoksista. Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, valtiovarainministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilöt: Rajavartioylitarkastaja Anne Ihanus, p. 0295 421608

4.3 Vuosina 2021–2023 käynnistyvät hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen

Tavoite: Tehdään asetukseen Parikkalan rajanylityspaikan avaamisen edellyttämät muutokset.

Aikataulu: Täsmentyy myöhemmin.

Organisointi: Päätetään myöhemmin.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, valtiovarainministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilö: Rajavartioylitarkastaja Anne Ihanus, p. 0295 421608

Rajavartiolaitoksen tilaa ja aluetta koskevista liikkumisrajoituksista ja -kielloista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen

Tavoite: Rajavartiolaitoksen liikkumiskieltoalueita muutetaan mahdollisten raja- ja merivartioasemien sijaintipaikkamuutosten vuoksi.

Aikataulu: Hanke asetetaan vuonna 2021.

Organisointi: Vastuuvalmistelijan virkatyönä.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen, p. 0295 421 603.

Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen

Tavoite: Sisäministeriön asetus Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista on voimassa vuoden 2021 loppuun. Asetusta tulee muuttaa niin, että se on voimassa vuosille 2022–2023.

Aikataulu: Hanke asetetaan syyskuussa 2021. Lausuntokierros lokakuussa 2021. Asetus annetaan joulukuussa 2021. Asetusmuutokset tulevat voimaan 1.1.2022 lukien.

Organisointi: Hanketta varten on asetettu SM/rajavartio-osaston sisäinen työryhmä, joka valmistelee asetusmuutokset virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: konsultoidaan SM/poliisiosastoa yhteisten maksujen määrien suhteen. Normaali viestintä säännösten voimaantulosta.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Yhteistyö osastojen välillä (SM/poliisiosasto)

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto.

Yhteyshenkilö: Rajavartiolytarkastaja Pertti Normia, p. 0295 421 607

5 KANSALLISEN TURVALLISUUDEN YKSIKKÖ

5.1 Käynnissä olevat hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Hallituksen esitys laiksi poliisilain (872/2011) muuttamisesta

Tavoite: Siviilitiedustelua koskeva lainsäädäntökokonaisuus tuli voimaan 1.6.2019. Tämän jälkeen poliisilain 5 luvussa on havaittu muutostarpeita viidessä lainkohdassa, joita ei muutettu siviilitiedustelulainsäädännön yhteydessä. Muutokset liittyvät suojelupoliisin esitutkinta- ja pakkokeinotoimivaltuuksien poistumiseen ja ovat teknisiä. Kyseisiin viiteen lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi suojelupoliisin päällystöön kuuluva poliisimies oikeustilan selventämiseksi.

Aikataulu: Aikataulu tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Virkamiesvalmistelu.

Osallisuus ja viestintä: Lausuntokierros 20.11.-20.12.2019.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Ei vaikutuksia, kyseessä tekninen korjaus.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Kyllä, sisäministeriön poliisiosasto.

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Heli Heikkola, p. 0295 488 224, säädösvalmisteluvastaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

6 MINISTERIÖN KANSAINVÄLISTEN ASIOIDEN YKSIKKÖ

6.1 Käynnissä olevat hankkeet

KANSALLISET HANKKEET

Siviilikriisinhallintalain nojalla nimitettävien asiantuntijoiden rekrytointia koskevan sääntelyn tarkistaminen

Tavoite: Tarkistetaan siviilikriisinhallintalain mukaisesti ulkomaille nimitettävien asiantuntijoiden rekrytointia koskeva sääntely ja tehdään esitys tarvittavista lainsäädäntömuutoksista.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on vuosi 2020. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2020.

Organisointi: Hanketta varten asetetaan poikkihallinnollinen työryhmä.

Osallisuus ja viestintä: Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestetään kirjallinen lausuntokierros. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen toimintasuunnitelmaan sekä hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, rajavartio-osasto ja pelastusosasto sekä ulkoministeriö ja Kriisinhallintakeskus.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Tapio Puurunen, p. 0295 488 254

EU-SÄÄDÖSHANKKEET JA NIIDEN KANSALLISET TÄYTÄNTÖÖNPANOHANKKEET

EU-rahoitusohjelmakauden 2021–2027 sisäasioiden rahastoja koskeva lainsäädäntöhanke

Kansallisen hankkeen taustalla ovat seuraavat EU-säädösehdotukset:

- (1) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston perustamisesta, KOM(2018) 471 lopullinen;
- (2) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisäisen turvallisuuden rahaston perustamisesta, KOM(2018) 472 lopullinen;
- (3) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen perustamisesta yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahaston osaksi, KOM(2018) 473 lopullinen;
- (4) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yleisistä säännöksistä ja rahoitussäännöistä Euroopan aluekehitysrahastolle, Euroopan sosiaalirahasto plussalle, koheesiorahastolle, Euroopan meri- ja kalatalousrahastolle sekä rahoitussäännöistä turvapaikka- ja maahanmuuttorahastolle, sisäisen turvallisuuden rahastolle ja raja-turvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineelle, KOM(2018) 357 lopullinen.

EU-säädöksen valmistelu

- EU:n uuden rahoituskehiksen valmistelussa tullaan uudistamaan nykyisiä oikeus- ja sisäasioiden rahoitusohjelmia. Oikeus- ja sisäasiat ovat yksi EU:n nopeimmin kehittyviä toimialueita mm. viime vuosina tapahtuneiden turvapaikanhakijoiden määrän kasvun ja Euroopassa tapahtuneiden terroritekojen vuoksi. Komission uutta rahoituskehystä koskevassa tiedonannossa ja näissä asetusehdotuksissa nämä haasteet on huomioitu.

- komissio hyväksyi kohtien 1-3 ehdotukset (KOM(2018) 471 lopullinen, KOM(2018) 472 lopullinen, KOM(2018) 473 lopullinen) 12. ja 13.6.2018 sekä kohdan 4 ehdotuksensa (KOM(2018) 357 lopullinen) 29.5.2018. Romanian EU-puheenjohtajakaudella saavutettiin asetusehdotuksista osittaiset yleisnäkemykset. Osittaisen yleisnäkemyksen ulkopuolelle jäävien asioiden osalta (etenkin rahanjakokriteerit), asetusehdotusten työryhmäkäsittely jatkuu edelleen Suomen puheenjohtajakaudella. Suomen puheenjohtajakaudella on käynnistetty neuvottelut asetusehdotuksista Euroopan parlamentin kanssa. Arvio on, että asetukset hyväksytään vuoden 2020 aikana. EU-säädökset pitäisi saada kansallisesti täytäntöönpantua 1.1.2021 lukien. Käsittelyn tässä vaiheessa on vaikea arvioida aikataulun toteutumista.

Eduskunnan informointi: Eduskuntaa on informoitu asiassa U 81/2018 vp. kirjelmällä 23.8.2018. Eduskuntaa informoidaan myöhemmin annettavalla U-jatkokirjelmällä joko syksyllä 2019 tai keväällä 2020.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta unionin jäsenvaltioissa. EU-rahoitusohjelmakausi 2021–2027 edellyttää uutta kansallista lakia ja valtioneuvoston asetusta.

Komissio esittää sisäasioiden rahastojen kokonaisbudjetiksi yhteensä 18,49 mrd. euroa vuosille 2021–2027. Turvapaikka- ja maahanmuuttorahastosta vahvistetaan yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, tuetaan laillista maahanmuuttoa sekä alkuvaiheen kotoutumistoimia ja ehkäistään laitonta maahanmuuttoa toimivin paluujärjestelmin sekä edistämällä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Turvapaikka- ja maahanmuuttorahastolle esitetään 9,20 miljardin euron määrärahoja vuosiksi 2021–2027. Sisäisen turvallisuuden rahastosta osoitetaan rahoitustukea sisäisen turvallisuuden alan aloitteisiin. Sisäisen turvallisuuden rahastolle ehdotetaan 2,21 miljardin euron määrärahoja vuosiksi 2021–2027. Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineestä tuetaan yhdenmisen rajavalvontajärjestelmän toimeenpanoa sekä yhteistä viisumipolitiikkaa. Rahoitusvälineelle ehdotetaan 7,08 miljardin euron määrärahoja vuosiksi 2021–2027. Ilmoitetut summat ovat kiinteitä hintoja.

Sisäasioiden rahastojen rahoitus tulisi ehdotuksen mukaan vähintään kaksinkertaistumaan rahoituskehyskaudesta (2014–2020), kokonaisrahoituksen suhteellisen osuuden EU:n budjetista kasvaessa noin yhdestä prosentista noin 1,85 prosenttiin. Komission esityksessä ei ole ilmoitettu jäsenvaltiokohtaisia saantoja. Hankkeita ja toimintoja rahoitettaessa tukea saavien tahojen tulee pääsääntöisesti varautua kansalliseen rahoitukseen. Kansalliseen talousarvioon liittyvät seikat käsitellään ja niihin otetaan kantaa kansallisessa JTS- ja talousarvioprosessissa. Toimenpiteiden edellyttämä kansallinen rahoitus viranomaistoimijoiden osalta toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen.

Ehdotus toisi muutoksia myös mm. arvonlisäverollisuuteen, jäsenvaltioiden tarkastusvelvoitteisiin, komission ja jäsenvaltion sähköiseen tiedonvaihtoon sekä oikaisuihin. Näillä kaikilla voi olla vaikutusta valtion talousarvioon. Esityksen vaikutusten selvitystä jatketaan.

Taloudelliset vaikutukset täsmentyvät osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta, ja lopputulos selviää vasta neuvottelujen päättyessä.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Sisäministeriö vastaa 1-3 kohtien asetusten valmistelusta. EU-valmistelu tehdään virkatyönä olemassa olevilla resursseilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kohdan 4 valmistelusta.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Hanke liittyy sisäministeriön rajavartio-osaston, maahanmuutto-osaston ja poliisiosaston toimialaan. Tuensaajanäkökulmasta hanke liittyy myös etenkin ulkoministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan.

Kansallinen täytäntöönpano

Hankkeen nimi: EU-rahoitusohjelmakauden 2021–2027 sisäasioiden rahastoja koskeva lainsäädäntöhanke (SM021:00/2019, SMDno-2019–572)

Tavoite: Hankkeessa valmistellaan EU-rahoitusohjelmakauden 2021-2027 sisäasioiden rahastoja. Rahoitusohjelmakaudelle 2021–2027 tullaan perustamaan sisäasioiden alalle kolme rahastoa, turvapaikka- ja maahanmuuttorahasto, sisäisen turvallisuuden rahasto ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusväline osana yhdenmätyn rajaturvallisuuden rahastoa.

Työryhmän tehtävänä on valmistella hallituksen esityksen muotoon ehdotus sisäasioiden rahastoja koskevaksi laiksi sekä ehdotus valtioneuvoston asetukseksi. Työryhmä ottaa myös kantaa siirtymäsäännöksiin koskien nykyistä ohjelmakautta.

Työn lähtökohdina ovat edellä mainitut EU-asetusehdotukset ja nykyistä ohjelmakautta koskeva kansallinen lainsäädäntö. Hankkeen aikana tulee selvittää ja tämän perusteella tehdä perustellut ehdotukset erityisesti seuraavista asiakokonaisuuksista:

- rahastoista vastaavien kansallisten viranomaisten määrittely ja vastuunjako,
- rahastojen seurantakomiteoiden toimivalta ja kokoonpano,
- rahastoista myönnettävän rahoituksen tukikelpoisuusehdot,

- rahastojen ohjelmien kansallinen hallinnointi ja toimeenpano, ja
- rahastojen hallinnointiin osoitettavan teknisen avun käyttö ja hallinnointi.

Aikataulu: Hankkeen aikataulu on 3.6.2019 - 31.12.2020. Työryhmä valmistelee hallituksen esityksen muotoon ehdotuksen sisäasioiden rahastoja koskevaksi laiksi elokuun loppuun 2020 mennessä. Lisäksi työryhmä valmistelee ehdotuksen valtioneuvoston asetukseksi lokakuun loppuun 2020 mennessä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syy-sistuntokaudella 2020. Kansallisen säädöksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021.

Organisointi: Sisäministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan sisäasioiden rahastoja koskevaa kansallista lainsäädäntöä EU-rahoitusohjelmakauden 2021–2027 kansallista toimeenpanoa varten. Työryhmässä ovat edustettuina ulkoministeriö, oikeusministeriö, sisäministeriön poliisiosasto, pelastusosasto, maahanmuutto-osasto, rajavartio-osasto, hallinto- ja kehittämisosasto, sisäisen tarkastuksen yksikkö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Tulli, Poliisihallitus, Maahanmuuttovirasto sekä Etnisten suhteiden neuvottelukunta. Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme sihteeriä tulevat sisäministeriöstä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen kannalta keskeiset sidosryhmät ovat seuraavat: tuensaa-jat (mm. sisäasianhallinnonalan toimijat, alueviranomaiset, kaupunki- ja kuntatoimijat, kolmas sektori, yksityiset toimijat), muut sidosryhmien edustajat, joita ovat edellä mainittujen lisäksi muut ministeriöt ja muut EU-rahastot (mm. viranomaiset ja järjestöt), EU-toimijat Suomessa sekä media.

Sidosryhmien osallistuminen hankkeisiin ja sidosryhmien kuuleminen ja osallistaminen tehdään siten, että hankkeen kuluessa järjestetään kyselyitä (sidosryhmäkysely toteutettu syyskuussa 2019) sekä työpajoja (toteutettu 8.10.2019 ja 23.10.2019). Sisäministeriö tiedottaa säännöllisesti hankkeen etenemisestä ja EUSA-rahastojen nettisivuilla julkaistaan uutisia ja blogikirjoituksia hankkeen etenemisestä. Myös Twitteriä käytetään tiedotuskanavana. Hanketta valmisteleva työryhmä kuulee työn kuluessa asiantuntijoita ja lausunto-kierros tullaan järjestämään keväällä 2020.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään virkatyönä HE-valmistelun yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hanke liittyy hallitusohjelman kirjaukseen numero 121 "Suomi kokoaan suurempi maailmalla". EU:n turva- paikka- ja maahanmuuttopolitiikka pohjautuvat EU-tason yhteisiin sääntöihin, yhteisesti sovittuun vastuunjakoon ja toimintaperiaatteisiin kuten korjattuun Dublin-järjestelmään sekä yhteistyöhön YK:n pakolaisjärjestön kanssa. Ihmisoikeusperustainen turvapaikka- ja

maahanmuuttopolitiikka pohjautuvat kansainvälisiin sopimuksiin, viranomaisyhteistyöhön, tehokkaaseen ulkorajavalvontaan ja asianmukaisiin, nopeisiin ja oikeusturvan kannalta laadukkaisiin turvapaikkaprosesseihin.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Tavoitteena on, että EU:n sisäasioiden rahastot tukevat tehokkaasti varautumista kansallisen turvallisuuden uhkiin mm. ulkorajavalvonnan ja sisäisen turvallisuuden osalta ja että EU:n sisäasioiden rahastot tukevat tehokkaasti hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävää maahanmuuttoa.

Suhde talousarvioon: Kyseessä on budjettilakiehdotus.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Hanke liittyy sisäministeriön rajavartio-osaston, maahanmuutto-osaston ja poliisiosaston toimialaan. Tuensaajanäkökulmasta hanke liittyy myös etenkin ulkoministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan.

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Nina Routti-Hietala, puh. +358 50 412 5061

7 MUIDEN MINISTERIÖIDEN SÄÄDÖS- HANKKEITA, JOTKA SISÄMINISTERIÖN KANNALTA ERITYISEN MERKITTÄVIÄ

Ihmiskauppananke

Vastuuministeriö: Sosiaali- ja terveysministeriö

Tavoite: Laaditaan erillinen laki ihmiskaupan uhrien auttamisesta, jossa muun muassa säädetään ihmiskaupan uhrien turvallisesta ja tuetusta asumispalvelusta. Sosiaali- ja terveydenhuoltolakeihin lisätään viittaukset ihmiskaupan uhreihin kuntapaikan omaavien ihmiskaupan uhrien aseman parantamiseksi. Samalla tehdään tarvittavat muutokset vastaanottolakiin ja selvitetään auttamisjärjestelmän käytännön toiminnan ohjauksen, suunnittelun ja valvonnan järjestäminen.

Organisointi: Lainsäädäntöhanke toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, sisäministeriön, oikeusministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kesken. Sisäministeriöstä hankkeessa mukana maahanmuutto-osasto ja poliisiosasto.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelman luku 3, alaluku 3.3 Turvallinen oikeusvaltio Suomi, sivut 76 ja 89.

Sivulla 76 kirjauksessa todetaan, että ihmiskaupan uhrin asemaa parannetaan itse ihmiskaupparikosprosessin etenemisestä riippumatta.

Sivun 89 ensimmäisessä kirjauksessa todetaan, että laaditaan laki ihmiskaupan uhrien auttamisesta, joka turvaa kuntien mahdollisuuden auttaa uhreja ja lisää sosiaali- ja terveydenhuoltolakeihin viittaukset ihmiskaupan uhreihin. Vastaanottolakia päivitetään niin, että kytkeä rikosprosessiin heikkenee kansainvälisten velvoitteiden edellyttämällä tavalla.

Sivun 89 toisessa kirjauksessa todetaan, että ihmiskaupan uhrien turvallisesta ja tuetusta asumispalvelusta säädetään ja huolehditaan EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Toiminnan valvonta- ja ohjaustehtävä osoitetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle.

Aikataulu: Hankkeen käynnistymisajankohdan arvio syksy 2020. Tavoitteena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle tämän hallituskauden aikana.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöjohtaja Riitta Koponen, puh. 029 5488 610, erityisasiantuntija Roope Jokinen, puh. 029 5488 362.

Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistaminen

OM19:00/2019

Vastuuministeriö: Oikeusministeriö

Tavoite: Ulkomaalaislain ja oikeusapulain sääntelyä muutettaisiin tavoitteena turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistaminen. Mahdollistettaisiin nykyistä kattavammin avustajan käyttö turvapaikkapuhuttelussa ja otettaisiin käyttöön tuntiperusteiset palkkiot avustajille. Otettaisiin käyttöön yleiset hallinto-oikeudelliset valitusajat

Organisointi: Valmistelu tehdään virkatyönä oikeusministeriössä yhteistyössä sisäministeriön kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelman kirjaus 3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen; Tavoite 2 Toimivat oikeusprosessit ja oikeusturva s. 87 1. kpl.

Aikataulu: Hallituksen esitys laonsäädännön muutoksiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle kevädistuntokaudella 2020 viikolla 8.

Yhteyshenkilöt: Oikeusministeriö: hallitussihteeri Päivi Tiainen-Hyrkäs, p. 0295150262, sisäministeriö: lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola p. 0295488215.

Opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen tulon ja jäämisen sujuvoittaminen

Tavoite: Hallitusohjelman kirjausten mukaan opiskelijoille myönnetään oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi ja valmistumisen jälkeinen oleskeluluvan voimassaoloaika pidennetään kahteen vuoteen mahdollistaen samalla oleskeluluvan voimassaolon aikana lyhytaikaisen työn vastaanotto.

Organisointi: Hankkeesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Kyllä

Yhteyshenkilö: Työ- ja elinkeinoministeriö, maahanmuuttojohtaja Sonja Hämälinen puh. 0295 047 112.

Kausityöntekijöiden asemaa koskeva hanke

Tavoite: Hallitusohjelman kirjausten mukaan varmistetaan kausityöntekijöiden työperusteisten oleskelulupien riittävän nopea käsittely yritysten työvoimatarpeen turvaamiseksi ja parannetaan kausityöntekijöiden mahdollisuuksia vaihtaa työnantajaa.

Organisointi: Hankkeesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaan: Kyllä

Yhteyshenkilö: Työ- ja elinkeinoministeriö, maahanmuuttojohtaja Sonja Hämälinen puh. 0295 047 112.

Työn perusteella haettavien oleskelulupien uudistaminen

Tavoite: Nopeutettu menettely (fast track), työnantajan roolin vahvistaminen prosessissa, sertifioidujen työnantajien malli, viranomaisten tiedonsaantioikeudet, lainsäädännöstä johtuvat prosessuaaliset hidasteet. Hallitusohjelman kirjausten mukaan varmistetaan työperusteisten oleskelulupien nopea ja sujuva käsittely.

Organisointi: Hankkeesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaan: Kyllä

Yhteyshenkilö: Työ- ja elinkeinoministeriö, maahanmuuttojohtaja Sonja Hämälinen, puh. 0295 047 112.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus

YM014:00/2018

Vastuuministeriö: Ympäristöministeriö

Tavoite: Hankkeessa uudistetaan maankäyttö- ja rakennuslaki siten, että uudistuksessa otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun ja rakentamisen tulevaisuuden haasteista, muuttuvasta toimintaympäristöstä sekä aluehallinnon rakenteiden muutoksista

aiheutuvat kehittämistarpeet. Hankkeessa on tavoitteena mm. kehittää rakentamista koskevaa ohjausjärjestelmää kuten elinkaariajattelua, rakentamisen vastuukysymyksiä, rakennusvalvonnan järjestämistä ja rakentamisen lupajärjestelmää.

Organisointi: Hankkeelle on asetettu parlamentaarinen seurantaryhmä, valmistelusta vastaava työryhmä, jonka alla useita jaostoja, sekä laaja sidosryhmäfoorumi.

Suhde hallitusohjelmaan: Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus sisältyy hallitusohjelmaan.

Aikataulu: 24.4.2018–31.12.2021; HE loppuvuodesta 2021.

Yhteyshenkilöt: Sisäministeriön osalta neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi, p. 02954 88432 ja yli-insinööri Jaana Rajakko, p. 02954 88435.

Merenkulun ympäristönsuojelulain muuttaminen

Vastuuministeriö: Liikenne- ja viestintäministeriö

Tavoite: Säädetään mm. hallinnollisesta rikki päästömaksusta.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Aikataulu: Hanke asetettu lokakuussa 2019, laki voimaan toukokuussa 2021.

Yhteyshenkilöt: Rajavartioliitarkastaja Pertti Normia, p. 0295 421 607

Alueiden kehittämistä ja rakennerahastoja koskevan lainsäädännön uudistaminen

Vastuuministeriö: Työ- ja elinkeinoministeriö

Tavoite: Hankkeessa valmistellaan hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista sekä alueiden kehittämisestä ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta kaudelle 2021 - 2027. Työ- ja elinkeinoministeriö alueiden kehittämisen koordinoinnista vastaavana ministeriönä valmistelee aluekehittämislakiin ja rahoituslakiin tarvittavat muutokset yhteistyössä eri ministeriöiden, valtion aluehallinnon, maakuntien liittojen, kaupunkien ja muiden alueiden kehittämisen kannalta merkittävien tahojen kanssa. Valmisteltava esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keuhätistuntokaudella 2020 ja säädökset tulisivat voimaan vuoden 2021 alussa.

Organisointi: Hanketta valmistelemaan on asetettu työryhmä.

Suhde hallitusohjelmaan: -

Aikataulu: Työryhmä on asetettu lokakuun alussa 2019. Työryhmän toimikausi on vuoden 2020 loppuun. Lausuntokierros järjestetään keväällä 2020 ja hallituksen esitys annetaan kevätistuntokaudella 2020. Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Sanna Virtanen, puh. +358 295 488 300

Turvallisuusselvityslain muuttaminen

Vastuuministeriö: Oikeusministeriö

Tavoite: Työryhmä valmistelee vaadittavat lainsäädäntömuutokset, jotka seuraavat pantaessa täytäntöön komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/103, annettu 23 päivänä tammikuuta 2019, täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 muuttamisesta tiettyjen ilmailun turvaamista koskevien erityistoimenpiteiden selkiyttämisen, yhdenmukaistamisen, yksinkertaistamisen ja vahvistamisen osalta.

Täytäntöönpanoasetuksella laajennetaan ilmailuun liittyvien henkilöiden taustan tarkistuksen henkilöllistä alaa ja tarkistukseen käytettävien tietojen joukkoa. Tästä seuraa todennäköisesti tarve muuttaa turvallisuusselvityslain perusmuotoista ja suppeaa turvallisuusselvitystä sekä nuhteettomuuden ja luotettavuuden seuranta koskevia säännöksiä.

Aikataulu: Työryhmän toimikausi on 10.6.–31.10.2019. Työryhmän toimikautta jatkettiin 15.11 asti. HE-luonnos on lähtenyt lausuntokierrokselle 14.11.

Uusien edellytysten mukaiset perustason taustan tarkistukset on saatettava loppuun viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2020. Tarvittavat turvallisuusselvityslain muutokset tulisi saada voimaan hyvissä ajoin ennen tätä ajankohtaa. Muut täytäntöönpanoasetuksesta seuraavat edellytykset on pantava täytäntöön 31 joulukuuta 2020 mennessä.

Yhteyshenkilöt: Juha Vehmaskoski, puh. +358 295 488 208

8 EDUSKUNNALLE ANNETTAVAT SELONTEOT JA SELVITYKSET

Poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanon seuranta ja arviointi

Selonteon/selvityksen aihe: Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (616/2019) tuli voimaan 1.6.2019. Lailla kumottiin vuonna 2003 annettu samanniminen laki (761/2003). Uudistuksen keskeisenä tavoitteena oli saattaa laki vastaamaan uuden tietosuojan yleislainsäädännön vaatimuksia. Lisäksi laissa on huomioitu poliisin toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja niistä aiheutuneet tiedonkäsittelytarpeet, jotka koskevat erityisesti henkilötietojen käsittelyä rikosten ennalta estämiseksi. Tavoitteena oli lisäksi selkeyttää ja yksinkertaistaa lain monimutkaiseksi muodostunut rakenne.

Lain rakenne ja sisältö uudistettiin hankkeessa kokonaisuudessaan. Laissa ei enää säädetä erikseen tietojen tallettamisesta ja käyttämisestä, vaan henkilötietojen käsittelytarkoituksista. Käsittelytarkoitukset on kytketty poliisin lakisääteisiin tehtäviin.

Mihin selonteon/selvityksen antaminen perustuu: Eduskunta edellyttää poliisin henkilötietolain uudistusta koskevassa vastauksessaan (EV 318/2018 vp — HE 242/2018 vp), että hallitus seuraa ja arvioi uuden poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanoa kiinnittäen huomiota muun ohella uuden käyttötarkoituserusteisen sääntelyn toimivuuteen, henkilötietojen suojan toteutumiseen, vaikutuksiin poliisin ja muiden viranomaisten toimintaedellytyksiin sekä henkilötietojen käsittelyn valvontaan, ja laatii siitä seikkaperäisen selvityksen hallintovaliokunnalle.

Aikataulu: Selvitys hallintovaliokunnalle on laadittava vuoden 2021 loppuun mennessä.

Osastot, joiden toimialaan liittyy: Poliisiosasto vastaa selvityksen laatimisesta Poliisihallituksen ja sen alaisen hallinnon osalta. Kansallisen turvallisuuden yksikkö vastaa selvityksen laatimisesta suojelupoliisin osalta.

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja, p. 0295 488 379 (poliisiosasto), hallitusneuvos Johanna Hakala, p. +358 295 488 452 (kansallisen turvallisuuden yksikkö).

Kirjallinen selvitys nuohoussääntelyn muuttumiseen liittyen

Mihin selonteon/selvityksen antaminen perustuu: EV 110/2018 vp. Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkkaan seuraa nuohousta koskevan lainsäädännön uudistamisen vaikutuksia erityisesti paloturvallisuuteen sekä nuohouspalvelujen saatavuuteen, laatuun ja hintaan. Uudistuksen toimeenpanosta on annettava kirjallinen selvitys hallintovaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä. Lisäksi eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän, onko nuohousrekisterille jatkossa tarvetta sekä miten nuohouspalvelujen asiakas voi varmistaa, että palveluntarjoaja täyttää nuohoojan kelpoisuudelle asetetut vaatimukset.

Aikataulu: Uudistuksen toimeenpanosta on annettava kirjallinen selvitys eduskunnan hallintovaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä.

Osastot, joiden toimialaan liittyy: Pelastusosasto

Yhteyshenkilö: Yli-insinööri Jaana Rajakko, p. 02954 88435

Kirjallinen selvitys hallintovaliokunnalle siviilitiedustelulainsäädännön tehokkuutta ja tuloksellisuutta, toimivuutta, oikeusturvan toteutumista ja muuta soveltamista koskien

Mihin selonteon/selvityksen antaminen perustuu: Eduskunnan vastaus EV 291/2018 vp – HE 202/2017 vp.

Aikataulu: Vuoden 2020 loppuun mennessä.

Osastot, joiden toimialaan liittyy: Kansallisen turvallisuuden yksikkö

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Johanna Hakala, p. +358 295 488 452

Kokonaisvaltainen seikkaperäinen selonteko tiedustelulainsäädännön toimivuudesta, tehokkuudesta ja tuloksellisuudesta, kehittämistarpeista, valvonnasta ja oikeusturvan toteutumisesta sekä muista asiakokonaisuuteen liittyvistä relevanteista seikoista

Mihin selonteon/selvityksen antaminen perustuu: Eduskunnan vastaus EV 291/2018 vp – HE 202/2017 vp.

Aikataulu: Vuoden 2021 loppuun mennessä.

Osastot, joiden toimialaan liittyy: Kansallisen turvallisuuden yksikkö

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Johanna Hakala, p. +358 295 488 452

Sisäisen turvallisuuden selonteko

SMDno-2019-1708

Mihin selonteon/selvityksen antaminen perustuu: Hallitusohjelmassa ”Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta” ja hallituksen toimintasuunnitelmassa päätettiin kokonaisvaltaisen ja hallintorajat ylittävän sisäisen turvallisuuden selonteon laatimisesta vuoden 2021 loppuun mennessä.

Hallintovaliokunta edellytti lisäksi, että eduskunnalle tulee antaa vuoden 2021 loppuun mennessä uusi kokonaisvaltainen sisäisen turvallisuuden selonteko sisäisen turvallisuuden tilannekuvasta, uhkista ja tilasta, kansalaisten turvallisuuden tunteesta, sisäisen turvallisuuden viranomaisten suorituskyvystä ja toiminnan tuloksellisuudesta, toimintojen kehittämistarpeista ja haasteista sekä eri tehtävien asianmukaisen hoitamisen edellyttämistä kehittämistoimenpiteistä ja tehtäväperusteisesti pidemmän tähtäimen taloudellisista ja muista resurssitarpeista.

Aikataulu: Annetaan eduskunnalle syysistuntokaudella 2020.

Osastot, joiden toimialaan liittyy: Kaikki ministeriön osastot ja yksiköt

Yhteyshenkilöt: Kehittämisjohtaja Harri Martikainen, p. 0295 488 512, ja hankkeen pääsihteeri, strategiapäällikkö Ari Evwaraye, p. 0295 488 373.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi